

TELEKOMUNIKAČNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ODBOR EKONOMICKEJ REGULÁCIE

Továrenská 7, P.O.BOX 40, 828 55 Bratislava 24

ROZHODNUTIE

Číslo: 7/OER/2012

v Bratislave, 13. januára 2012

Účastník konania:
Slovak Telekom, a.s.
Karadžičova 10
825 13 Bratislava

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky, odbor ekonomickej regulácie (ďalej len „úrad“), ako orgán štátnej správy príslušný na konanie podľa § 6 ods. 1 písm. b) a ods. 3 písm. a) zákona č. 351/2011 Z.z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „zákon o elektronických komunikáciách“) a podľa § 5 a § 6 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), rozhodol v konaní so spoločnosťou Slovak Telekom, a.s. so sídlom Karadžičova 10, 825 13 Bratislava, IČO 35 763 469 vo veci určenia významného podniku podľa § 18 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách a uloženia povinností podľa § 19 až 23 zákona o elektronických komunikáciách na relevantnom trhu služby veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí okruhov (ďalej len „relevantný trh č. 6“) nasledovne:

- 1) **Spoločnosť Slovak Telekom, a.s., so sídlom Karadžičova 10, 825 13 Bratislava (ďalej len „spoločnosť Slovak Telekom“) má podľa § 17 ods. 3 zákona o elektronických komunikáciách na relevantnom trhu č. 6 v segmente A, ktorý zahŕňa veľkoobchodný prenájom ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s, také postavenie, že nie je vystavená efektívnej súťaži a ekonomický vplyv jej v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov, teda spoločnosť Slovak Telekom je významným podnikom na relevantnom trhu č. 6 v segmente A.**
- 2) **Úrad ukladá spoločnosti Slovak Telekom ako významnému podniku na relevantnom trhu č. 6 v segmente A nasledujúce povinnosti:**
  - a) **Povinnosť transparentnosti prístupu podľa § 19 zákona o elektronických komunikáciách. Spoločnosť Slovak Telekom je povinná najneskôr do 60 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia zverejniť na svojej verejne dostupnej internetovej stránke referenčnú ponuku na poskytovanie veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s, ktorá musí obsahovať všetky špecifické**

informácie, najmä účtovné informácie, technické špecifikácie, vlastnosti siete, zmluvné podmienky dodávania a používania služby prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov, vrátane cien.

Referenčná ponuka nesmie obsahovať žiadne ceny za siet'ové prvky alebo zariadenia, za ktoré by oprávnený podnik poskytujúci verejnú sieť, verejnú službu alebo verejnú sieť a verejnú službu musel platiť, ak nie sú potrebné na poskytovanie daných služieb.

Spoločnosť Slovak Telekom je povinná zverejniť akýkoľvek návrh na zmenu zmluvných podmienok referenčnej ponuky na poskytovanie veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s, ktorý bude mať vplyv na podniky definované v § 5 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách najneskôr 45 dní pred zamýšľanou zmenou na svojej verejne dostupnej internetovej stránke a preložiť ju úradu.

- b) Povinnosť nediskriminácie prístupu podľa § 20 ods. 1 a ods. 2 zákona o elektronických komunikáciách. Spoločnosť Slovak Telekom je povinná uplatňovať pri poskytovaní veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s voči iným podnikom porovnateľné podmienky za porovnateľných okolností a poskytovať informácie a služby iným podnikom za rovnakých podmienok a s rovnakou kvalitou, ako keby ich využívala pre vlastnú potrebu alebo ich poskytovala podniku v postavení ovládanej osoby alebo podniku, v ktorom má právo spolurozhodovať.
- c) Povinnosť viesť oddelenú evidenciu podľa § 21 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách. Spoločnosť Slovak Telekom je povinná pri poskytovaní veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s:

I. Viesť oddelenú evidenciu podľa § 21 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách tak, aby poskytla úradu objektívne a prehľadné informácie o štruktúre nákladov, výnosov a vloženom kapitále, ktoré súvisia:

- s veľkoobchodným prenájmom ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s a
- s kolokáciou pri poskytovaní týchto služieb.

Náklady, výnosy a objem vloženého kapitálu na prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s a na kolokáciu musia vychádzať z účtovnej závierky spoločnosti Slovak Telekom, overenej audítorom. Pri alokácii nákladov sa vychádza z princípu nákladovej príčinnosti, t.z. že do nákladov na konkrétnu službu sa započítajú iba tie náklady, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním tejto služby. Náklady teda budú priradené metódou ABC (activity based costing). Náklady musia byť členené v súlade s platným rozhodnutím o metóde kalkulácie cien, podľa § 12 ods. 3 písm. c) a ods. 5 zákona o elektronických komunikáciách.

Informácie o nákladoch, výnosoch a vloženom kapitále vo vyššie uvedenom členení týkajúce sa daného účtovného obdobia spolu s podrobným popisom alokácie nákladov vrátane použitých alokačných metód a postupov spolu s podrobnou špecifikáciou priamych nákladov (náklady, ktoré je možné priradiť priamo), nepriamych nákladov, ostatných spoločných resp. režijných nákladov rešpektujúc zásady proporcionality a transparentnosti je spoločnosť Slovak Telekom povinná podľa § 21 ods. 2 zákona o elektronických komunikáciách predložiť úradu vždy najneskôr do 30. júna nasledujúceho roka. Informácie o nákladoch, výnosoch a vloženom kapitále vo vyššie uvedenom členení za rok 2011 je spoločnosť Slovak Telekom, povinná predložiť úradu najneskôr do 30 dní odo dňa vykonateľnosti rozhodnutia o uložení tejto povinnosti. Ak v čase nadobudnutia vykonateľnosti rozhodnutia o uložení tejto povinnosti nebude platné príslušné rozhodnutie o metóde kalkulácie cien podľa § 12 zákona o elektronických komunikáciách, je spoločnosť Slovak Telekom, povinná predložiť úradu vyššie uvedené informácie najneskôr do 30 dní odo dňa platnosti rozhodnutia ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien.

- II. Viest' oddelenú evidenciu tak, aby boli sprehľadnené veľkoobchodné a vnútro podnikové ceny za účelom preukázania, že nedochádza k porušovaniu povinnosti nediskriminácie prístupu podľa § 20 zákona o elektronických komunikáciách a k zvýhodňovaniu alebo znevýhodňovaniu niektorých služieb prerozdeľovaním nákladov a výnosov z iných služieb a medzi službami navzájom.
  - III. Na požiadanie úradu predložiť účtovné záznamy na overenie povinnosti viesť oddelenú evidenciu podľa § 21 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách podľa bodu I. tejto povinnosti.
- d) Povinnosť splniť odôvodnenú a opodstatnenú žiadosť o prístup, na používanie určitých prvkov siete a pridružených prostriedkov a o prepojenie sietí podľa § 22 zákona o elektronických komunikáciách. Spoločnosť Slovak Telekom je povinná najmä:
- I. poskytovať tretím osobám prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s,
  - II. poskytovať prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s za veľkoobchodných podmienok na ďalší predaj tretími osobami,
  - III. nezrušiť už poskytnutý prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s bez zákonných dôvodov,
  - IV. viesť rokovania v dobrej viere s inými podnikmi žiadajúcimi o prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s,
  - V. zabezpečiť otvorený prístup k rozhraniam, protokolom a kódovacím zariadeniam, ktoré sú potrebné na prevádzkyschopnosť služieb,

- VI. umožniť spoločné používanie infraštruktúry vrátane stavieb, priestorov a častí vedení,**
- VII. poskytnúť špecifikované služby potrebné na prevádzkyschopnosť služieb medzi koncovými užívateľmi, vrátane poskytnutia zariadení pre služby inteligentných sietí,**
- VIII. zabezpečiť prístup k systémom na podporu prevádzky alebo k podobným softvérovým systémom nevyhnutným na zabezpečenie efektívnej súťaže pri poskytovaní služieb.**

e) Povinnosť regulácie cien prístupu podľa § 23 v súlade s postupom podľa § 12 ods. 3 písm. c) zákona o elektronických komunikáciách. Spoločnosť Slovak Telekom je povinná stanoviť cenu za veľkoobchodný prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s podľa platného rozhodnutia úradu, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien za prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov, uverejneného vo Vestníku úradu.

Spoločnosť Slovak Telekom je povinná stanoviť cenu za kolokáciu podľa platného rozhodnutia úradu, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien za služby kolokácie v sieti významného podniku, uverejneného vo Vestníku úradu.

Odôvodnenie:

Na základe výsledkov prvého kola analýzy predmetného trhu bola spoločnosť Slovak Telekom rozhodnutiami úradu č. 495/14/2006 zo dňa 19.07.2006 a č. 96/01/2006 zo dňa 28.11.2006 určená podľa § 16 ods. 3 zákona č. 611/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách za významný podnik na veľkoobchodnom trhu prenájmu ukončovacích častí okruhov a zároveň jej boli uložené povinnosti podľa § 18 až 22 zákona č. 611/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, povinnosť transparentnosti prístupu, povinnosť nediskriminácie prístupu, povinnosť viesť oddelenú evidenciu, povinnosť prístupu k určitým sieťovým prostriedkom a povinnosť regulácie cien.

Úrad určil zoznam relevantných trhov v Slovenskej republike rozhodnutím zo dňa 20. januára 2011, kde je relevantný trh č.6 definovaný ako „veľkoobchodné ukončovacie časti prenajatých okruhov, ktoré sú časťami prenajatých okruhov spájajúcimi koncové body siete s bodom prepojenia.“ Teda znenie relevantného trhu sa nezmenilo v porovnaní so zoznamom relevantných trhov, podľa ktorého úrad vykonal predchádzajúcu analýzu. V zozname relevantných trhov určených v Slovenskej republike je relevantný trh z geografického hľadiska definovaný ako celé územie Slovenskej republiky.

Úrad vykonal podrobnú analýzu vecného vymedzenia trhu z hľadiska zastupiteľnosti na strane dopytu i ponuky s cieľom, aby trhová definícia služieb zahŕňala služby, ktoré sú na danom trhu zastupiteľné hlavne z hľadiska technických charakteristík, ceny a účelu použitia. Úrad zohľadnil aj požiadavku prístupu zameraného

do budúcnosti (forward looking approach), pričom vychádzal zo súčasných a očakávaných trendov vývoja trhu v strednodobom časovom horizonte.

Úrad pri definovaní trhu postupoval podľa zákona a vychádzal z rozhodnutia, ktorým úrad určil zoznam relevantných trhov v znení neskorších rozhodnutí v súlade so Smernicou 2002/21/ES a revidovaným odporúčaním Európskej komisie.

Prvým krokom analýzy relevantného trhu bolo definovanie veľkoobchodného trhu č. 6 v národných podmienkach Slovenskej republiky z vecného aj územného hľadiska.

Prenajatý okruh je prenajatá infraštruktúra elektronických komunikácií poskytujúca prenosovú kapacitu určenú na prenos signálov. Prenosové prostriedky v rámci prenajatého okruhu môžu byť zabezpečené na metalickej sieti, optickej sieti alebo sieti s pevným rádiovým spojom. Prenajatý okruh je určený predovšetkým:

1. dvoma vymedzujúcimi bodmi, ktoré spája,
2. typom rozhrania v týchto vymedzujúcich bodoch a
3. prenosovou kapacitou.

Podľa typu dvoch vymedzujúcich bodov okruhu je možné okruhy prenajímať:

- a) od koncového bodu po koncový bod siete,
- b) od bodu prepojenia po koncový bod siete (ukončovacie časti prenajatého okruhu) a
- c) od bodu prepojenia po bod prepojenia (prenosové časti prenajatého okruhu patriace na bývalý veľkoobchodný trh č. 7).

S výnimkou prenosových častí prenajatých okruhov, ktoré nespádajú na veľkoobchodný trh č. 6, úrad pri analýze predmetného veľkoobchodného trhu skúmal všetky typy okruhov bez ohľadu na ich technológiu. Z uvedeného vyplýva, že úrad skúmal všetky prenajaté okruhy s koncovým bodom, teda aj prenajaté okruhy od bodu prepojenia po koncový bod, aj prenajaté okruhy od koncového bodu po koncový bod siete.

Podľa § 3 zákona č. 136/2001 Z. z o ochrane hospodárskej súťaže v znení neskorších predpisov je relevantný trh priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých tovarov, ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb z hľadiska užívateľa vhodné alebo vzájomne zastupiteľné. Tovarový relevantný trh zahŕňa vhodné alebo vzájomne zastupiteľné tovary schopné uspokojiť určitú potrebu užívateľov. Vzájomne zastupiteľné tovary sú tovary, ktoré sú zastupiteľné najmä z hľadiska ich fyzikálnych a technických charakteristík, ceny a účelu použitia.

Pri vecnom vymedzení predmetného trhu úrad vychádzal zo zastupiteľnosti technológií, pričom zohľadnil princíp technologickej neutrality. Ako bolo uvedené v analýze úrad musí pri regulácii zohľadňovať technologickú neutralitu regulácie, ktorá neukladá ani nediskriminuje používanie konkrétneho typu technológie. Z uvedeného dôvodu nie je dôležité či prenosové prostriedky v rámci prenajatého okruhu sú zabezpečené na metalickej alebo optickej sieti, prípadne na sieti s pevným rádiovým spojom.

Úrad na predmetný veľkoobchodný trh č. 6 zahrnul:

- a) analógové a digitálne okruhy s tradičnými rozhraniami a
- b) okruhy s ethernetovým rozhraním.

Uvedené okruhy úrad zahrnul do predmetného trhu z dôvodu zastupiteľnosti poskytovaných služieb prostredníctvom prenajatých okruhov tak na strane dopytu, ako aj na strane ponuky.

Úrad sa zaoberal zastupiteľnosťou poskytovaných služieb na strane ponuky, t.j. prostredníctvom akých okruhov sú poskytované služby a zistil, že väčšina maloobchodných služieb je realizovaná prostredníctvom klasických okruhov. Súčasne úrad zistil, že pre takto poskytované služby je ale reálne možné využiť aj okruhy s ethernetovým rozhraním, pretože tieto umožňujú poskytovať služby, ktoré sú na strane ponuky z hľadiska funkčných vlastností vzájomne zastupiteľné.

Pri zastupiteľnosti jednotlivých technológií prenajatého okruhu na strane dopytu, je z pohľadu zákazníka najdôležitejšou požiadavkou dodržanie kvalitatívnych parametrov prenajatého okruhu pri zodpovedajúcej objektívnej cenovej úrovni. Klasické okruhy sa líšia od ethernetových okruhov v poskytovanom rozhraní v koncových bodoch a spôsobom pridelovania prenosovej kapacity. Pre služby poskytované prostredníctvom klasických okruhov je prenosová kapacita pridelená trvalo bez ohľadu na to, či sú koncovým užívateľom prenášané dáta alebo nie. V prípade služby ethernetu je prenosová kapacita koncovému užívateľovi pridelená iba po dobu, kedy dochádza k prenosu jeho dát.

Ethernetové okruhy sú schopné pre väčšinu koncových užívateľov ponúknuť porovnateľné parametre ako klasické okruhy. Na základe správania sa jednotlivých poskytovateľov a na základe vývoja ponuky služieb úrad dospel k záveru, že z pohľadu zastupiteľnosti ide o obojstrannú funkčnú zameniteľnosť služieb prenájmu tradičných a ethernetových okruhov aj na strane ponuky aj na strane dopytu.

Zastupiteľnosť technológií je vo väčšine prípadov možná na základe kompatibility prenosových rýchlostí. V tomto prípade systémy s vyššími prenosovými rýchlosťami je možné považovať za substitučné, bez ohľadu na použitú technológiu, pre všetky systémy s tou istou alebo menšou prenosovou rýchlosťou. V prípade požiadavky zachovania pôvodných koncových zariadení, je pre zastupiteľnosť pri poskytovaní služieb potrebná aj kompatibilita rozhraní, ktorá musí byť dodržaná ako z hľadiska mechanických a fyzikálnych vlastností, tak aj z hľadiska aplikovaných komunikačných protokolov.

Ak má byť prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov poskytnutý iným oprávneným poskytovateľom, je nevyhnutné poznať aj najdôležitejšie prenosové parametre zariadení, ktoré oprávnený poskytovateľ plánuje nasadiť do prístupovej časti siete, a zariadení, ktoré sú už v prístupovej sieti prevádzkované, aby bolo možné posúdiť, do akej miery sa môžu navzájom nepriaznivo ovplyvňovať rôzne komunikačné zariadenia pracujúce v prístupovej sieti na ukončovacích častiach prenajatých okruhov a či bude možné oprávnenému poskytovateľovi zriadiť prístup k ukončovacej časti prenajatých okruhov na nasadenie požadovanej technológie.

Tabuľka č. 1: Prehľad typov sietí technológií a príkladov rozhraní okruhov.

Typ siete	Typ technológie	Príklady rozhrania a rýchlostí okruhov	možné služby
metalická sieť	analógové systémy	64 kbit/s, 2 Mbit/s, 8 Mbit/s, 34 Mbit/s, 140 Mbit/s, 45 Mbit/s, 155 Mbit/s	hlasové
	PDH		
optická sieť	SDH	STM1, STM4, STM16, STM64	hlasové
	ATM		
pevný rádiový spoj	VSAT	Ethernetové (do 10 Mb/s, 100 Mb/s, 1 Gb/s)	dátové
	WiFi		video
	FWA	X.21, V.24, V.35, V.36, X.25	
	rádioreléové spoje		

Úrad na základe všetkých vyššie uvedených skutočností považuje oba typy služieb prenájmu klasických aj ethernetových okruhov z hľadiska vecného vymedzenia za súčasť jedného trhu na základe ponukovej, dopytovej i cenovej zastupiteľnosti.

Prehľad typov sietí, typov technológií, príkladov rozhraní a charakteru služieb, ktoré sa dajú poskytovať na týchto okruhoch znázorňuje nasledujúca tabuľka č. 1.

V rámci elektronických komunikačných sietí sa v Slovenskej republike používajú rôzne prenosové systémy, medzi ktoré predovšetkým patria:

- a) Analógové prenosové systémy, kde sú rozhrania realizované ako metalické pripojovacie body ukončené na normalizovaných konektoroch alebo ako voľné vodiče pre vzájomné prepojenie s koncovým zariadením.
- b) Prenosové systémy pleziokrónnej digitálnej hierarchie (PDH) poskytujúce digitálne rozhrania. Rozhrania sú realizované ako metalické dvoj párové pripojovacie body ukončené na normalizovaných konektoroch. Pre rýchlosti nad 34 kbit/s sa používa koaxiálny kábel ukončený konektorom typu BNC.
- c) Prenosové systémy synchronnej digitálnej hierarchie (SDH), ktoré sú vybavené takými rozhraniami, ktoré sú realizované ako pripojovacie body (pre každý smer prenosu) ukončené na normalizovaných konektoroch.
- d) Systémy založené na technológii ATM, ktoré podporujú rozhrania realizované ako pripojovacie body ukončené na normalizovaných konektoroch.

- e) Ethernetové systémy s rozhraním ethernet, kam patria prenosové systémy využívajúce médium nielen na báze metalických káblov, ale aj koaxiálnych káblov i optických vlákien.
- f) Dátové modemy, ktoré umožňujú realizovať ukončovacie časti prenajatých okruhov s dátovými rozhraniami, a ktoré sú realizované ako metalické viacvodičové pripojovacie body ukončené na normalizovaných konektoroch.
- g) Rádiové systémy sú použité na realizáciu ukončovacích častí prenajatých okruhov v oblastiach, kde sú iné prenosové média neefektívne (napr. z dôvodov veľkých vzdialeností, nízkej hustoty osídlenia, členitosti terénu, krátkodobého využitia) alebo je potrebné urýchlené a operatívne poskytovanie požadovanej služby. Na prenos signálu sú vyhradené príslušné frekvenčné pásma. Zariadenia sú vybavené analógovými alebo digitálnymi rozhraniami.

Úrad posudzoval dané vymedzenie trhu z hľadiska možných substitútov na strane dopytu a ponuky, pričom skúmal či by súčasťou trhu mohli byť aj iné služby prenájmu okruhov poskytované prostredníctvom iných technológií a ďalších alternatívnych rozhraní. Úrad na základe odpovedí oslovených podnikov zistil, že žiaden podnik poskytujúci služby elektronických komunikácií na území Slovenskej republiky, neposkytuje prenájom okruhov s koncovými bodmi prostredníctvom iných technológií a s inými alternatívnymi rozhraniami.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti úrad konštatuje, že k službám ukončovacích častí prenajatých okruhov neexistuje žiadny ďalší substitút. Všetky technológie, ktoré sú vzhľadom na ich fyzikálne a technické charakteristiky, cenu a účel použitia na predmetnom veľkoobchodnom trhu zastupiteľné, sú uvedené v tabuľke č. 1.

Priestorový relevantný trh (geografický trh) je všeobecne vymedzený územím, na ktorom dotknuté subjekty vystupujú na strane ponuky a dopytu danej služby, pričom súťažné podmienky sú také homogénne, že toto územie môže byť odčlenené od ostatných území s odlišnými súťažnými podmienkami. Úrad pri územnom vymedzení trhu vychádzal z vecného vymedzenia relevantného trhu. Predmetné služby nie sú ponúkané v jednotlivých územných celkoch, resp. lokalitách za výrazne rozdielnych podmienok.

Vzhľadom k tomu, že úrad neidentifikoval v rámci územia Slovenskej republiky jednoznačne ohraničené územie, na ktorom by boli súťažné podmienky výrazne odlišné od ostatných lokalít, tak vymedzil trh z geografického hľadiska ako celé územie Slovenskej republiky.

Úrad v rámci analýzy oslovil vyše 80 spoločností a z doručených odpovedí, ako aj na základe výsledkov elektronického zberu údajov zistil, že ku koncu roka 2010 na veľkoobchodnom trhu č. 6 pôsobilo 26 podnikov, ktoré prenajímali iným podnikom okruhy od bodu prepojenia po koncový bod siete a/alebo od koncového bodu po koncový bod, teda veľkoobchodne prenajímali okruhy zahŕňajúce koncové body. Úrad ďalej zistil, že okruhy od koncového bodu po koncový bod prenajímalo 14 podnikov

a okruhy od bodu prepojenia po koncový bod prenajímalo 16 podnikov. Z celkového počtu podnikov prenajímalo ethernetové okruhy 13 podnikov a klasické okruhy prenajímalo 21 podnikov.

Na základe doručených odpovedí úrad zistil, že viaceré podniky pôsobiace na predmetnom trhu prenajímali okrem klasických okruhov, aj okruhy ethernetové. Väčšina z nich ponúkala ethernetové okruhy za rovnakú cenu ako klasické, čo vlastne len potvrdzuje vzájomnú cenovú zastupiteľnosť klasických a ethernetových okruhov. Úrad zistil, že niektoré podniky, ktoré prenajímali aj klasické aj ethernetové okruhy, ponúkali ethernetové okruhy dokonca lacnejšie, ako klasické okruhy pri rovnakých rýchlostiach. Z podkladov, ktoré má úrad k dispozícii jednoznačne vyplynulo, že ceny ethernetových okruhov boli v sledovanom období približne na rovnakej cenovej úrovni ako klasické okruhy, prípadne sa cenovo líšili od klasických ale len minimálne.

Významný vplyv na relevantnom trhu má podnik, ktorý sám alebo spoločne s inými podnikmi má na tomto trhu také postavenie, že nie je vystavený efektívnej súťaži a ekonomický vplyv mu v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov.

Úrad podľa pri posudzovaní, či ide o významný podnik, vyhodnotil kritériá týkajúce sa príslušného analyzovaného relevantného trhu. Pri analýze veľkoobchodného trhu č. 6 úrad vyhodnotil nasledujúce kritériá:

- 1) veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu,
- 2) existencia technologicky podmienených výhod,
- 3) zodpovedajúca vyjednávacía sila na strane dopytu,
- 4) úspory z rozsahu,
- 5) prekážky vstupu na trh,
- 6) súčasný stav súťaže.

Kritérium - veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu

Celkový počet prenajatých okruhov s koncovými bodmi každoročne mierne klesá. V priebehu posledných 4 rokov počet prenajatých okruhov okruhy od bodu prepojenia po koncový bod siete a/alebo od koncového bodu po koncový bod klesol zaokrúhlene o 30 percent. Tento pokles bol zapríčinený hlavne nasledovnými skutočnosťami:

- Všeobecne na trhu elektronických komunikácií v poslednom období dochádzalo k spájaniu hlavne stredne veľkých podnikov do väčších subjektov a touto konsolidáciou trhu sa v konečnom dôsledku znížil celkový počet podnikov, tak na strane dopytu ako aj na strane ponuky na veľkoobchodnom trhu č. 6 .
- Tlak koncových zákazníkov celkovo na znižovanie cien všetkých telekomunikačných služieb (poskytovaných aj prostredníctvom prenájmu

okruhov) spôsobil, že podniky sa snažili znižovať najmä opakované operatívne výdavky, ku ktorým patrili okrem iného aj prenájmy okruhov od iných podnikov. Niektoré podniky aj za cenu zvýšených jednorazových kapitálových výdavkov začali viac investovať do výstavby vlastných infraštruktúrnych riešení.

- Niektoré, hlavne menšie podniky neboli ochotné prenajímať okruhy od svojich priamych konkurentov porovnateľnej veľkosti, pretože odber služieb od takejto „rovnako veľkej“ konkurencie považovali za posilňovanie priameho „rovnako veľkého“ konkurenta, a preto tieto podniky radšej budovali vlastné spojenia. Okruhy prenajímané od tretích strán používali len v krajnom prípade, ak iné riešenie už nebolo možné.
- Využívanie novších, modernejších technológií na báze druhej a tretej protokolovej vrstvy (L2 a IP sietí, ako aj hlasových sietí VoIP/NGN) spôsobilo zníženie dopytu po digitálnych okruhoch.
- Koncoví zákazníci v súčasnosti už iba v minimálnej miere vyžadovali digitálne okruhy, uprednostňovali novšie riešenia na báze IP a ethernetových sietí (eLine, eLAN, IPVPN/MPLS, internet), čo sa v konečnom dôsledku prejavilo v znižovaní požiadaviek na veľkoobchodný nákup okruhov.
- Výrazne klesol počet prenájmov nízko-kapacitných okruhov (napr. 64 kbit/s), ktoré sa v minulosti používali napr. pre telemetriu, obsluhu zariadení na diaľku a záložné vedenia, ktoré boli často nahrádzané DSL prístupmi alebo mobilnými dátovými sieťami GSM/UMTS.
- Prenájom okruhov využívali často hlavne tie podniky, ktoré potrebovali rýchlo vybudovať svoju vlastnú sieť. Po úvodnom rozbehu prevádzky si však postupne budovali vlastnú infraštruktúru a postupne nahrádzali prenajaté okruhy vlastnými riešeniami.

Cieľom analýzy je zistiť, či na relevantnom trhu je efektívna súťaž a či nápravné opatrenia podľa osobitných predpisov alebo právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie v oblasti súťažného práva pri poskytovaní sietí a služieb sú dostatočné na jej zabezpečenie. Po podrobnom posúdení vývoja v počte prenajatých okruhov na celom území Slovenskej republiky úrad zistil nasledovné súvislosti.

Okruhy s vyššími resp. nižšími kapacitami sú priamo závislé od typu siete určitého poskytovateľa. Na okruhy s nižšími rýchlosťami sa väčšinou používa metalická prístupová sieť a na okruhy s vyššími rýchlosťami optická prístupová sieť alebo pevné rádiové spoje. Pri okruhoch s vyššou kapacitou je logicky možné predpokladať rýchlejšiu návratnosť investícií.

Úrad zistil, že väčší počet alternatívnych operátorov sa v analyzovanom období zameralo na poskytovanie služieb prenájmu okruhov s vyššími rýchlosťami na veľkoobchodnej úrovni. Úrad zistil, že trhové podiely všetkých podnikov poskytujúcich prenájom okruhov s kapacitou vyššou ako 2 Mbit/s sú približne vyrovnané, žiadny z nich nemá výrazne vyšší podiel. Úrad ďalej zistil, že pri prenájme okruhov s koncovými

bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s je situácia úplne odlišná a jeden podnik má výrazný, viac ako 50 percentný podiel a okrem toho rozdiel v trhovách podieloch medzi najväčším podnikom a ostatnými podnikmi je veľmi veľký.

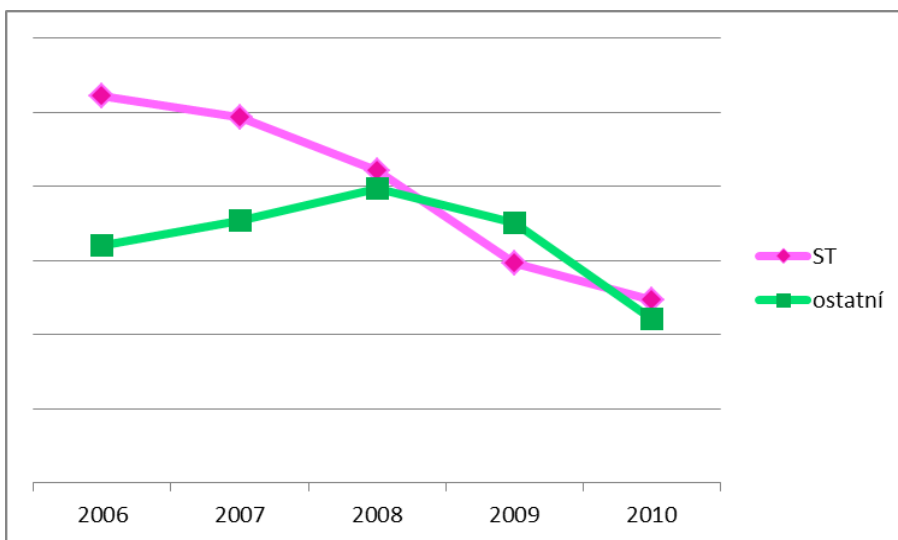
Okruhy s kapacitou nad 2 Mbit/s predstavujú z pohľadu zákazníka kvalitatívne vyššiu úroveň pri poskytovaní služieb a z uvedeného dôvodu úrad predpokladá z pohľadu do budúcnosti nárast počtu prenajatých okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s.

Úrad na základe vyššie uvedeného a vzhľadom na národné podmienky rozdelil veľkoobchodný trh č. 6 na 2 segmenty:

- a) Segment A – veľkoobchodné ukončovacie časti prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s. Tieto časti okruhov zahŕňajú aj okruhy prenajaté od koncového bodu po koncový bod s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s.
- b) Segment B – veľkoobchodné ukončovacie časti prenajatých okruhov s kapacitou s kapacitou nad 2 Mbit/s. Tieto časti okruhov zahŕňajú aj okruhy prenajaté od koncového bodu po koncový bod s kapacitou nad 2 Mbit/s.

Úrad porovnal počet prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s a to spoločnosti Slovak Telekom na jednej strane a ostatných spoločností spolu na strane druhej. Tento vývoj je znázornený v grafe č. 1.

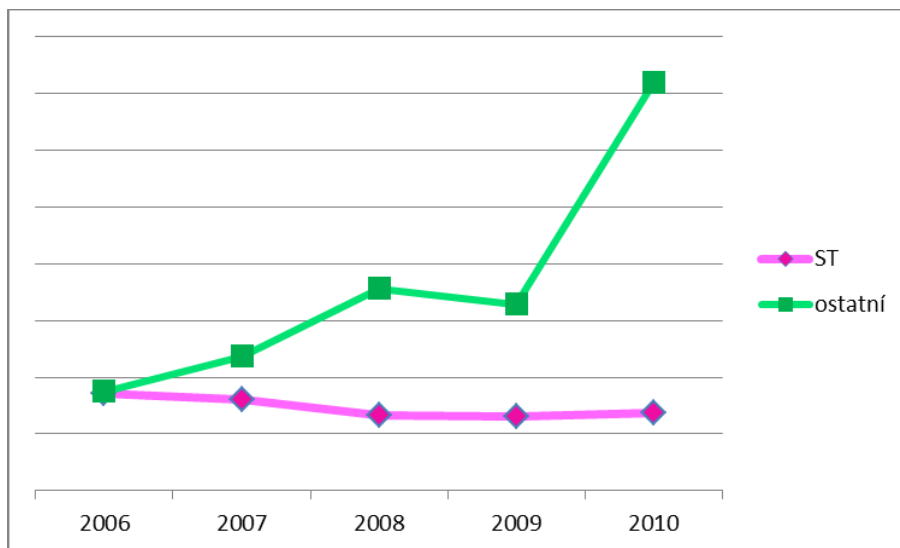
Graf č. 1: Vývoj počtu prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s (segment A) za spoločnosť Slovak Telekom a ostatné spoločnosti spolu.

Ako vidieť z grafického znázornenia, od roku 2006 do 31.12.2010 počet celkovo prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s u spoločnosti Slovak Telekom postupne každoročne klesá. Úrad zaznamenal od roku 2008 pokles počtu týchto okruhov aj u ostatných podnikov spolu. Uvedený pokles počtu prenajatých okruhov na tomto segmente je spôsobený prechodom na služby s vyššou kapacitou – segment B.

Počet prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s spoločnosti Slovak Telekom a kumulatívny súčet počtu takýchto okruhov všetkých ostatných spoločností, ktoré pôsobia na predmetnom trhu znázorňuje graf č. 2.

Graf č. 2: Vývoj počtu prenajatých okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s (segment B) u spoločnosti Slovak Telekom a ostatných spoločností spolu.

Od roku 2006 do 31.12.2010 počet prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s spoločnosti Slovak Telekom mierne klesol. Ostatné spoločnosti spolu prenajímali k 31.12.2010 približne 5 krát viac okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s v porovnaní so spoločnosťou Slovak Telekom. Prudko sa zvyšujúci počet prenájmu týchto okruhov úrad zaznamenal v priebehu roka 2010 u ostatných podnikov spolu, čo je dôkazom vyššej atraktivity segmentu B pre tieto podniky.

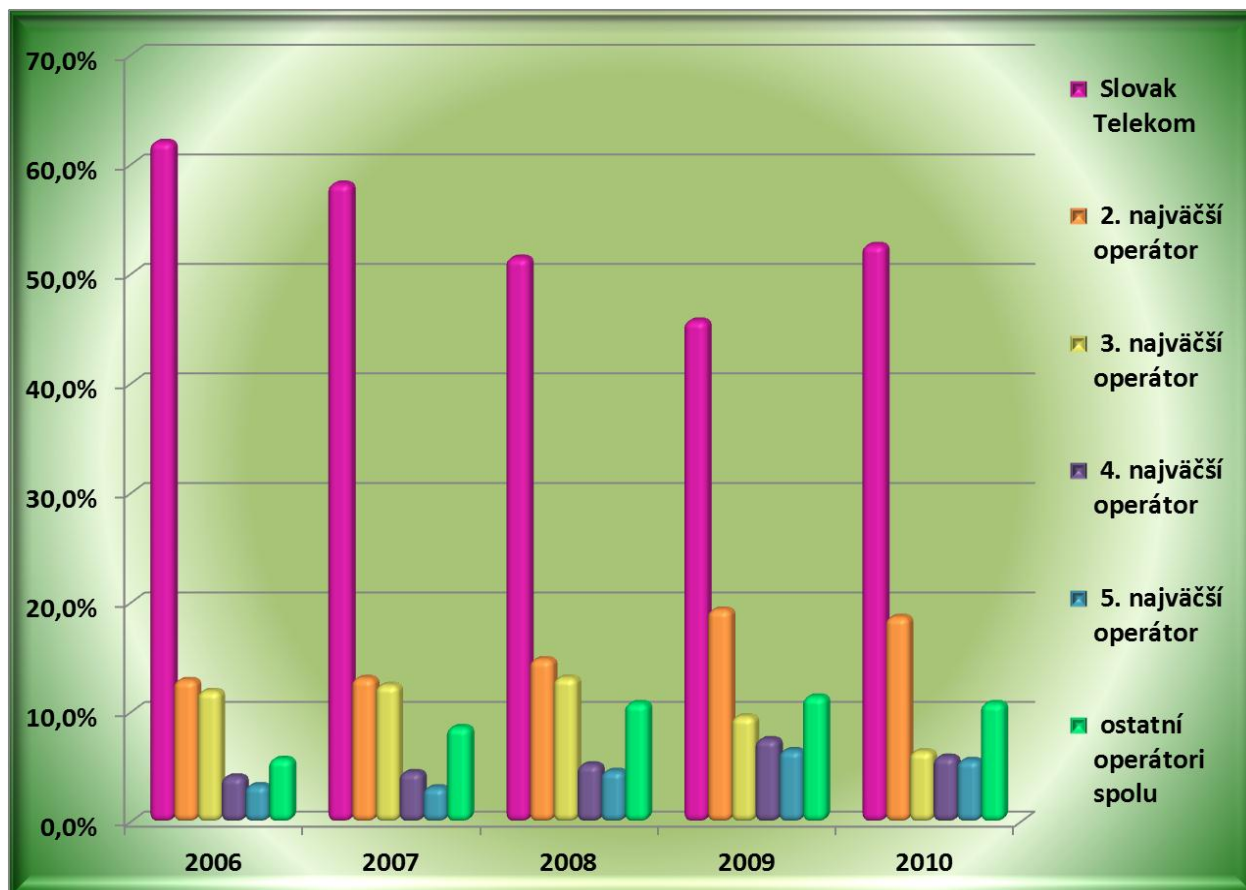
V nadväznosti na porovnanie vývoja prenajatých okruhov na jednej strane v segmente A (graf č. 1) a na druhej v segmente B (graf č. 2) úrad z pohľadu do budúcnosti predpokladá, že z dôvodu väčšej dynamiky tohto segmentu sa bude zvyšovať počet prenajatých okruhov v segmente B s kapacitou nad 2 Mbit/s.

Úrad ďalej porovnal trhové podiely na predmetnom trhu od roku 2006 vypočítané na základe počtu prenajatých okruhov s koncovými bodmi, teda okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod pre oba segmenty zvlášť.

SEGMENT A

Úrad do segmentu A zahrnul všetky veľkoobchodne prenajaté okruhy s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s. Vývoj trhových podielov od roku 2006 vypočítaný na základe počtu prenajatých okruhov s koncovými bodmi, teda okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s je znázornený v grafe č. 3.

Graf č. 3: Vývoj trhových podielov od roku 2006 do roku 2010 podľa počtu prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s.

	2006	2007	2008	2009	2010
1. podnik	Slovak Telekom 62,0%	Slovak Telekom 58,2%	Slovak Telekom 51,5%	Slovak Telekom 45,7%	Slovak Telekom 52,6%
2. podnik	Towercom 12,9%	GTS Slovakia 13,1%	GTS Slovakia 14,8%	GTS Slovakia 19,3%	GTS Slovakia 18,7%
3. podnik	GTS Slovakia 11,9%	Towercom 12,4%	Towercom 13,1%	Towercom 9,6%	SWAN 6,4%
4. podnik	AVIS 4,1%	AVIS 4,5%	AVIS 5,2%	AVIS 7,5%	Last Mile 5,9%
5. podnik	SWAN 3,3%	SWAN 3,1%	SWAN 4,6%	SWAN 6,5%	Towercom 5,6%
ostatní spolu	ostatní spolu 5,8%	ostatní spolu 8,7%	ostatní spolu 5,7%	ostatní spolu 11,4%	ostatní spolu 10,8%

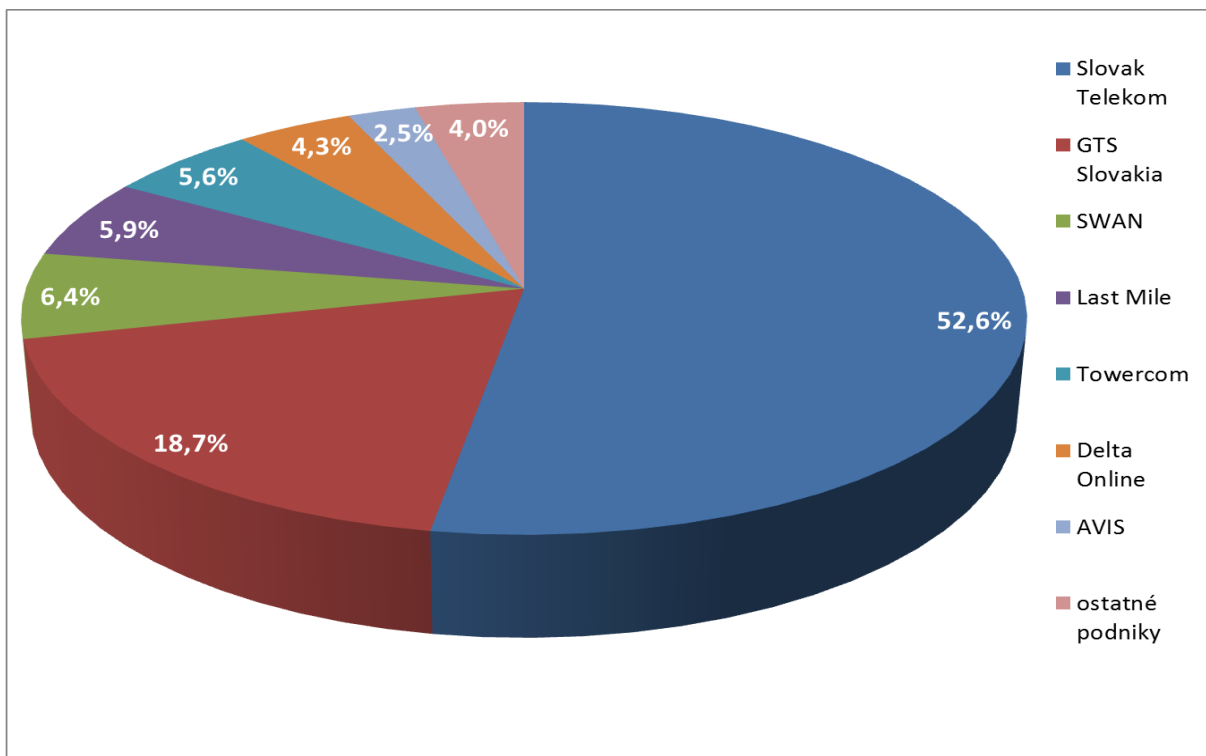
Vo vyššie uvedenej tabuľke sú k jednotlivým pozíciám v príslušných rokoch znázornených v grafe priradené názvy konkrétnych podnikov vrátane ich percentuálnych podielov.

Z vyššie uvedeného grafického vývoja vyplýva, že pozícia spoločnosti Slovak Telekom bola v porovnaní so všetkými podnikmi prenajímajúcimi okruhy do a vrátane 2 Mbit/s, t.j. v segmente A od roku 2006 do konca roku 2010 najvýraznejšia, pretože v každom roku dosahovala najvyšší trhovú podiel. Jej trhovú podiel na tomto segmente bol ku koncu roka 2010 takmer 3-krát väčší ako trhovú podiel druhého najväčšieho podniku, pričom k tomuto obdobiu ani jeden z ostatných podnikov prenajímajúcich okruhy nedosahoval na tomto segmente podiel vyšší ako 20 percent.

Na základe vypočítaných trhových podielov na tomto segmente počas posledných 5 rokov jednoznačne dominuje spoločnosť Slovak Telekom, ktorá mala k 31.12.2006 trhovú podiel na úrovni 62 percent. Ku koncu roka 2010 trhovú podiel spoločnosti Slovak Telekom síce poklesol, ale naďalej si udržala svoju pozíciu lídra na tomto segmente s trhovým podielom na úrovni 52,6 percenta. Druhý najväčší podnik ku koncu roka 2006, spoločnosť Towercom, a.s. (ďalej len spoločnosť „Towercom“) dosahoval v období k 31.12.2006 12,9 percentný trhovú podiel, ktorý sa k 31.12.2010 znížil na 5,6 percenta, a tým poklesla ku koncu roka 2010 na 5 miesto. Tretí najväčší podnik ku koncu roka 2006, spoločnosť GTS Slovakia, a.s. (ďalej len spoločnosť „GTS Slovakia“) dosahoval k 31.12.2006 trhovú podiel vo výške 12,9 percent, ktorý sa k 31.12.2010 mierne zvýšil na 18,7 percenta. Od konca roka 2007 si spoločnosť GTS Slovakia udržiava druhú najvyššiu pozíciu po spoločnosti Slovak Telekom. Piata najväčšia spoločnosť ku koncu roka 2006, spoločnosť SWAN, a.s. (ďalej len spoločnosť „SWAN“) dosiahla k 31.12.2006 trhovú podiel vo výške 3,3 percenta, ktorý k 31.12.2010 stúpol na 6,4 percenta. Ku koncu roka 2010 je spoločnosť SWAN treťou najväčšou spoločnosťou na tomto trhu.

Spoločnosť Slovak Telekom si na segmente A dlhodobo udržiava vysoký trhovú podiel.

Graf č. 4: Trhovú podiely podnikov prenájímajúcich okruhy od koncového bodu po koncový bod a/alebo okruhy od bodu prepojenia po koncový bod s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s (segment A) k 31.12.2010

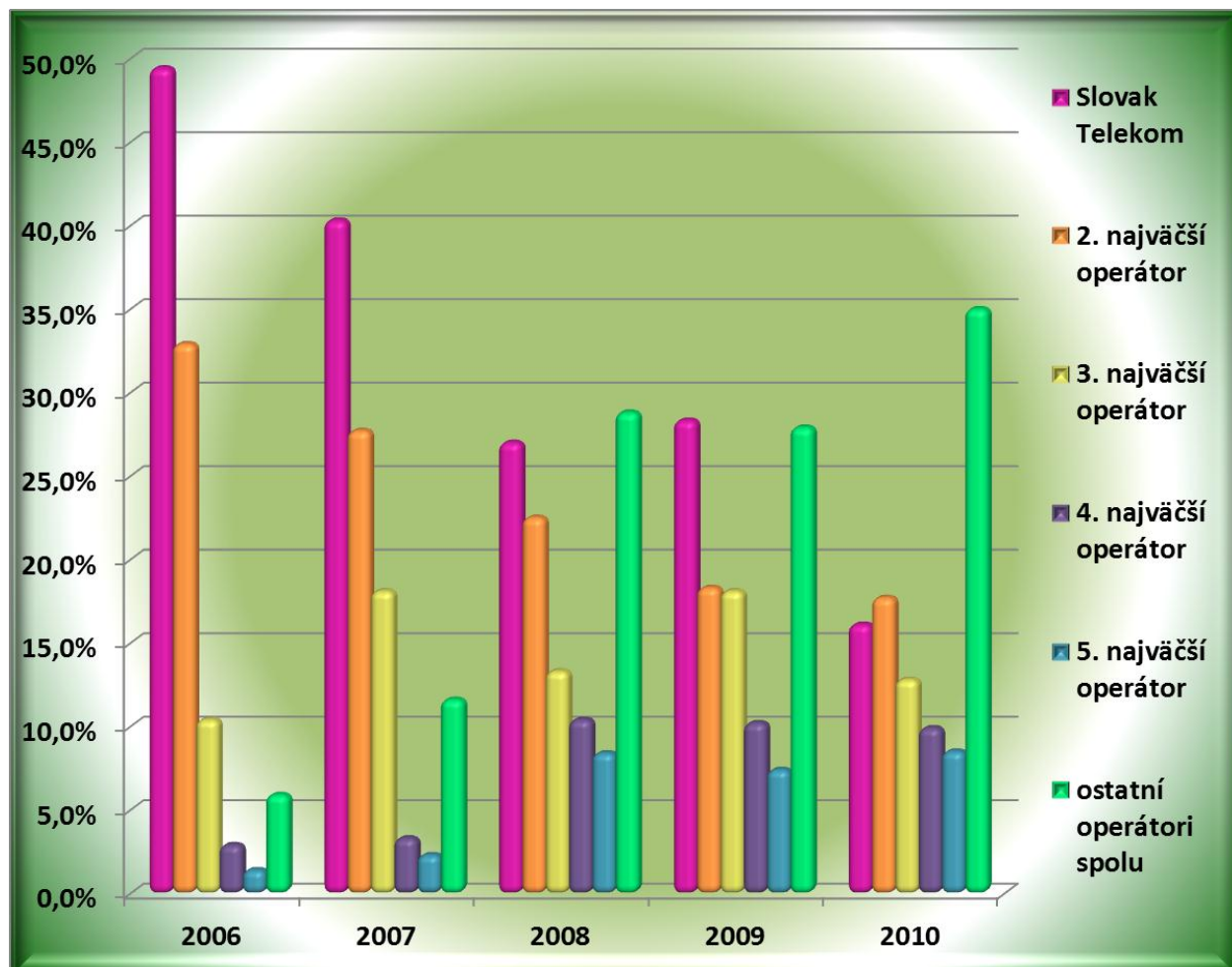

Na základe grafického vyhodnotenia trhových podielov všetkých podnikov poskytujúcich služby v segmente A úrad pri vyhodnotení kritéria - veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu zistil, že spoločnosť Slovak Telekom dosahovala významné trhové podiely v celom sledovanom období. Na segmente A – prenájom okruhov s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s si spoločnosť Slovak Telekom počas analyzovaného obdobia neustále udržiavala svoju pozíciu, dokonca ku koncu roka 2010 mala takmer 3 krát väčší trhový podiel v porovnaní s druhým najväčším poskytovateľom na trhovom segmente A – spoločnosťou GTS Slovakia. Na základe prechádzajúceho vývoja úrad v krátkom časovom horizonte nepredpokladá výraznú zmenu v tomto segmente.

SEGMENT B

Úrad do segmentu B zahrnul všetky veľkoobchodne prenajaté okruhy s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s.

Graf č. 5: Trhové podiely podľa počtu prenatatých okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a/alebo okruhov od koncového bodu po koncový bod s kapacitou nad 2 Mbit/s (segment B) od roku 2006 do konca roku 2010.

	2006	2007	2008	2009	2010
1. podnik	Slovak Telekom 49,4%	Slovak Telekom 40,3%	Slovak Telekom 27,0%	Slovak Telekom 28,3%	GTS Slovakia 17,7%
2. podnik	Towercom 32,9%	Towercom 27,7%	Towercom 22,5%	GTS Slovakia 18,3%	Slovak Telekom 16,1%
3. podnik	GTS Slovakia 10,4%	GTS Slovakia 18,1%	GTS Slovakia 13,3%	Invitel 18,1%	Invitel 12,8%
4. podnik	Energotel 2,9%	Energotel 3,3%	Invitel 10,4%	Energotel 10,2%	Last Mile 9,9%
5. podnik	AVIS 1,4%	Dial Telecom 2,3%	Energotel 8,4%	Last Mile 7,4%	Energotel 8,5%
ostatní spolu	ostatní spolu 3,0%	ostatní spolu 8,3%	ostatní spolu 18,4%	ostatní spolu 17,7%	ostatní spolu 35,0%

Vo vyššie uvedenej tabuľke sú k jednotlivým pozíciám v príslušných rokoch znázornených v grafe priradené názvy konkrétnych podnikov vrátane ich percentuálnych podielov.

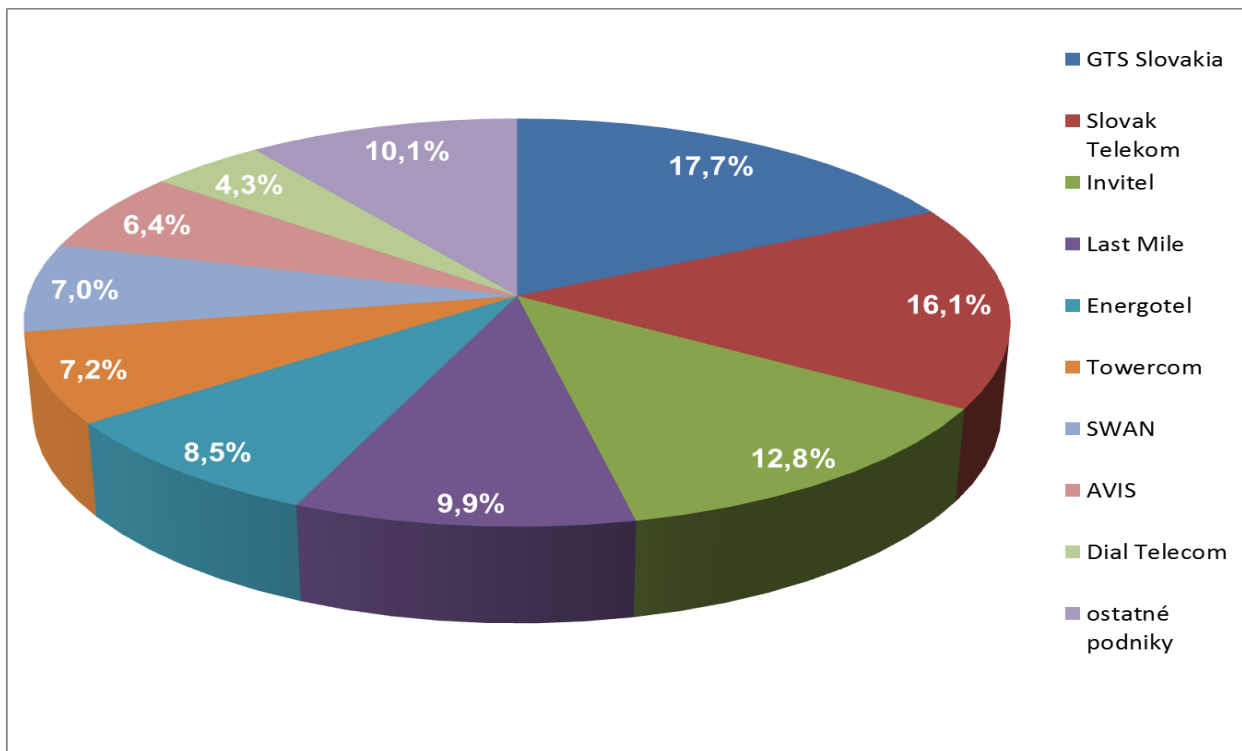
V nadväznosti na graficky prehľadne znázornený vývoj trhových podielov prenájmu okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod s kapacitou nad 2 Mbit/s úrad konštatuje, že situácia sa v porovnaní s rokom 2006 podstatne zmenila. Medzi významných hráčov počas rokov 2006 až 2010 patrili spoločnosti Towercom, GTS Slovakia, AVIS, a.s. (ďalej len spoločnosť „AVIS“) Invitel International SK, s.r.o. (ďalej len spoločnosť „Invitel International“), Slovak Telekom, Last Mile, a.s. (ďalej len spoločnosť „Last Mile“), SWAN a Energotel, a.s. (ďalej len spoločnosť „Energotel“). Ako vidieť aj z grafického zobrazenia, k 31.12.2010 mali tri najsilnejšie podniky porovnateľne vysoké trhové podiely, jednotlivo vo výške 17,1 percent, 16,1 percent a 12,8 percent. Z uvedeného vyplýva, že pozícia prvých troch najväčších podnikov na tomto segmente je vyrovnaná. Štvrtý najväčší podnik, spoločnosť Last Mile mala k 31.12.2010 9,9 percentný podiel a piaty najväčší podnik spoločnosť Energotel mal 8,5 percentný podiel. Všetky ostatné podniky spolu dosahovali 35 percentný trhový podiel.

Z grafického prehľadu v grafe č. 5 je tiež vidieť, že v priebehu posledných 3 rokov boli trhové podiely troch najväčších operátorov (medzi nimi je aj spoločnosť Slovak Telekom) porovnateľné a vyrovnané.

Ako už úrad uviedol vyššie, v priebehu roka 2010 zaznamenal prudko sa zvyšujúci počet prenájmu okruhov v segmente B, čo znamená zvýšený záujem podnikov o prenájom okruhov v lepších parametroch. Graf č. 6 len potvrdzuje toto tvrdenie. Na predmetnom segmente B pôsobí viacero podnikov s porovnateľnými trhovými podielmi. Trhový podiel deviatich najväčších podnikov ku koncu roka 2010 tvoril takmer 90 percent na všetkých prenájmoch v segmente B. Ostatné menšie podniky mali dohromady relatívne malý - 10,1 percentný trhový podiel. Úrad konštatuje, že na tomto segmente B ani jeden podnik, v porovnaní s ostatnými podnikmi, nedosiahol výrazne vyšší trhový podiel.

Graf č. 6: Trhový podiel podnikov prenajímajúcich okruhy od koncového bodu po koncový bod a okruhy od bodu prepojenia po koncový bod s kapacitou nad 2 Mbit/s k 31.12.2010

V nadväznosti na grafické vyhodnotenia trhových podielov všetkých podnikov poskytujúcich služby v segmente B úrad pri vyhodnotení kritéria - veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu zistil, že trhové podiely na trhovom segmente B, teda s kapacitou nad 2 Mbit/s boli nielen k 31.12.2010, ale počas posledných troch rokov vyrovnané. K 31.12.2010 ani jeden z podnikov nedosahoval trhový podiel vyšší ako 20 percent. Na základe takéhoto vývoja úrad dospel k záveru, že pri trhovom segmente B, t.j. pri segmentácii trhu podľa rýchlostí ukončovacích častí okruhových nad 2 Mbit/s ani jeden z podnikov pôsobiacich na tomto trhu nemá podľa trhových podielov výraznú trhovú pozíciu. Na základe prechádzajúceho vývoja a hlavne vývoja v priebehu roka 2010 úrad v krátkom časovom horizonte nepredpokladá výraznú zmenu na tomto segmente trhu.

Kritérium - existencia technologicky podmienených výhod

SEGMENT A

Úrad pri vyhodnotení trhových podielov dospel k záveru, že spoločnosť Slovak Telekom má na tomto trhu na segmente A výraznú pozíciu. Ku koncu roka 2010 dosahovala spoločnosť Slovak Telekom takmer 3 krát väčší trhový podiel v porovnaní s druhým najväčším poskytovateľom na trhovom segmente A. V nadväznosti na uvedené úrad dospel k názoru, že spoločnosť Slovak Telekom disponuje na segmente A najväčšími technologickými výhodami oproti ostatným podnikom, ktoré vstúpili na trh

elektronických komunikácií neskôr a budovali si vlastné prístupové siete. Vzhľadom k tomu, že rozhodujúcu časť infraštruktúry metalických prístupových sietí s celonárodným pokrytím má vo svojom vlastníctve len spoločnosť Slovak Telekom je zrejmé, že sa orientuje na poskytovanie prenájmu okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s. Vlastníci optických prístupových sietí a sietí s pevným rádiovým spojom sa orientujú najmä na poskytovanie prenájmu okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s. Samozrejme aj vlastníci týchto sietí poskytujú v prípade dopytu aj okruhy s nižšími rýchlosťami. Technologicky podmienené výhody spoločnosti Slovak Telekom sú dané vlastníctvom a prevádzkovaním dlhodobo budovanej, celoplošnej metalickej prístupovej siete. Spoločnosť Slovak Telekom s ohľadom na historický vývoj bola jediným podnikom zodpovedným za budovanie a prevádzkovanie metalickej prístupovej siete. Na trhu elektronických komunikácií pôsobí najdlhšie, z čoho vyplýva úroveň jej infraštruktúry a zariadení, ktorá sa prejavuje vysokou mierou pokrytia územia a obyvateľstva na celom území Slovenskej republiky. Vlastníctvo metalickej prístupovej siete v rozsahu celého územia Slovenskej republiky umožňuje spoločnosti Slovak Telekom prispôbiť sa pružnejšie a rýchlejšie požiadavke trhu, vyhovieť potrebám zákazníka a tak získať výhodu pred konkurenčnými podnikmi. V sledovanom období nedošlo k výraznej zmene technologicky podmienených výhod na segmente A v porovnaní s predchádzajúcim analyzovaným obdobím. Spoločnosť Slovak Telekom disponuje najväčšími technologickými výhodami na segmente A vyplývajúcimi z vlastníctva celoplošne vybudovanej metalickej prístupovej siete.

SEGMENT B

Úrad pri vyhodnotení kritéria - veľkosť podniku vo vzťahu k relevantnému trhu, ako aj zmeny jeho relatívnej podielovej pozície v časovom priebehu zistil, že trhové podiely na trhovom segmente B, teda s kapacitou nad 2 Mbit/s boli nielen k 31.12.2010, ale počas posledných troch rokov vyrovnané. Ani jeden z podnikov nedosahoval trhový podiel vyšší ako 20 percent. Na základe takéhoto vývoja úrad dospel k záveru, že pri trhovom segmente B, t.j. pri segmentácii trhu podľa rýchlostí ukončovacích častí okruhov nad 2 Mbit/s ani jeden z podnikov pôsobiach na tomto trhu v segmente B nemá podľa trhových podielov výraznú trhovú pozíciu. V nadväznosti na uvedené úrad dospel k záveru, že mu nie sú známe žiadne technologicky podmienené výhody, ktoré by boli konkurenčnou výhodou jedného podniku voči ostatným podnikom pôsobiacim na segmente B veľkoobchodného trhu č. 6. Na poskytovanie prenájmu okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s sa orientujú prevažne vlastníci optických prístupových sietí a sietí s pevným rádiovým spojom. Tieto podniky budujú túto infraštruktúru predovšetkým lokálneho charakteru, najmä v miestach, kde je vo všeobecnosti vyšší dopyt po službách elektronických komunikácií. Svoju infraštruktúru často budujú "ad hoc", podľa konkrétnych požiadaviek dopytu a podľa návratnosti investícií. Technologicky podmienené výhody pri prenájme okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s, s ohľadom na pokračujúci technologický pokrok, strácajú relevanciu.

Kritérium - prekážky vstupu na trh

Žiadny podnik nevstúpi na predmetný trh s primárnym cieľom iba prenajímať okruhy inému podniku. Podniky poskytujúce služby elektronických komunikácií sa

predovšetkým snažia získať maloobchodných zákazníkov, ktorým by poskytovali svoje služby a veľkoobchodný prenájom okruhov je popritom dodatkovou službou, ktorá vyplýva z možnosti prenajať voľnú kapacitu siete, ktorá by inak zostala nevyužitá. Všeobecný trend je, že dochádza k spájaniu podnikov do väčších subjektov, čím sa znižuje počet subjektov, ktoré by si mohli okruhy prenajímať, a teda následne sa znižuje odberateľská základňa. U menších podnikov pritom existuje aj neochota kupovať služby od priamych konkurentov, a preto podniky radšej budujú vlastné spojenia a okruhy od tretích strán si prenajímajú iba v prípade, ak iné riešenie už nie je možné.

Najväčšou prekážkou vstupu na veľkoobchodný trh č. 6 zostávajú vysoké náklady na výstavbu vlastných prístupových sietí, na ktorých sa dá poskytovať služba prenájmu ukončovacích častí okruhov. V závislosti od typu siete potom naďalej zostáva bariérou vstupu aj doba výstavby konkrétnej siete.

Z dôvodu existujúcich technologických obmedzení ako aj z ekonomických dôvodov, nie je možné predpokladať, že by niektorý podnik pristúpil k budovaniu nových metalických prístupových sietí. V lokalitách s novou výstavbou, kde neboli metalické siete inštalované vôbec, sú budované iné prístupové siete napr. optické alebo bezdrôtové.

Pri výstavbe optickej prístupovej siete je nevyhnutné vziať do úvahy vysoké náklady, dlhší čas realizácie (problémy s rozkopávkovými povoleniami, územnými rozhodnutiami a pod.) a dlhodobá amortizácia (až desiatky rokov) s rizikom znehodnotenia investície v prípade výstavby konkurenčných sietí.

Výstavba a prevádzka rádioreléových spojov má vysoké zriaďovacie náklady, pričom tu existuje aj nutná bariéra v podobe individuálneho povolenia na používanie frekvencií a bariéra stavebných konaní. Avšak v prípade dlhodobiejšieho používania viac ako 2 rokov je zakúpenie rádioreléového zariadenia efektívnejšie ako prenájom okruhu.

Prevádzkovatelia FWA služieb majú možnosť realizácie služby len v oblasti pokrytia, nevýhodou je nutnosť priamej viditeľnosti na koncový bod z bázevej stanice, naopak výhodou je veľmi rýchla realizácia.

Ako už úrad uviedol, rozhodujúcu časť infraštruktúry metalických prístupových sietí s celonárodným pokrytím vlastní spoločnosť Slovak Telekom, preto môže túto sieť použiť na veľkoobchodný prenájom okruhov od bodu prepojenia po koncový bod, ako aj od koncového bodu po koncový bod siete s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s na celom území Slovenskej republiky.

Optické prístupové siete a siete s pevným rádiovým spojom sú budované najmä v miestach, kde je vo všeobecnosti vyšší dopyt po službách elektronických komunikácií. Svoju infraštruktúru často budujú "ad hoc", podľa konkrétnych požiadaviek dopytu a podľa návratnosti investícií. Takúto infraštruktúru sa im však oplatí budovať skôr pre služby s vyššími rýchlosťami, teda s kapacitou nad 2 Mbit/s. Poskytovatelia predmetnej služby oveľa viac preferujú prenájom okruhov s omnoho vyššími rýchlosťami ako 2 Mbit/s, pretože z nich plynú vyššie výnosy. Okruhy s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s sú menej rentabilné.

Úrad do budúcnosti očakáva, že celkový počet prenajatých okruhov bude naďalej mierne klesať. Úrad takisto neočakáva vznik nových väčších subjektov poskytujúcich služby na segmente A na predmetnom trhu a predpokladá, že ponuku na tomto trhu budú tvoriť hlavne už etablované podniky poskytujúce predmetnú službu.

Úrad v nadväznosti na vyššie uvedené dospel k záveru, že významnými bariérami na predmetnom trhu sú ekonomické bariéry a návratnosť investícií. Pomalšia návratnosť investícií sa vo väčšej miere prejavuje práve v segmente A, teda pri rýchlostiach okruhov do a vrátane 2 Mbit/s.

Podľa názoru úradu medzi strategické bariéry vstupu na segment A patrí aj postavenie spoločnosti Slovak Telekom na tomto segmente.

V nadväznosti na vyhodnotenie trhových podielov a zistení úradu uvedených vyššie, existujú rozdiely v prekážkach vstupu na predmetný trh vo vzťahu k jednotlivým segmentom. Väčšie bariéry vstupu existujú pri vstupe na segment A, t.j. pri poskytovaní prenájmu okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s. Bariéry vstupu na segment B, t.j. pri poskytovaní prenájmu okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s sú podstatne menšie z dôvodu rýchlejšej návratnosti investície pri okruhoch s vyššími rýchlosťami.

Uvedené dokazujú aj trhové podiely na jednotlivých segmentoch, ktoré sú uvedené vyššie v grafických zobrazeniach a potvrdzujú prítomnosť prekážok vstupu na segment A predmetného trhu.

Úrad predpokladá, že podniky zvažujúce vstup na predmetný trh, uprednostnia vstup na segment B pred vstupom na segment A z dôvodu existencie menších strategických aj ekonomických prekážok a z dôvodu rýchlejšej návratnosti investícií.

Kritérium - zodpovedajúca vyjednávacía sila na strane dopytu

Pri vyhodnotení vyjednávejacej sily podnikov na veľkoobchodnom trhu č. 6 úrad vychádzal z pozície jednotlivých podnikov, ktorá sa prejavuje na jednotlivých segmentoch trhu.

SEGMENT A

Podniky odoberajúce službu prenájmu okruhov s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s sú závislé na využívaní infraštruktúry spoločnosti Slovak Telekom, ktorá si na tomto segmente udržiava dlhodobo viac ako 50 percentný trhový podiel vypočítaný na základe počtu prenajatých okruhov s koncovými bodmi, teda okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a/alebo od koncového bodu po koncový bod a má celoslovenské pokrytie infraštruktúry potrebnej na poskytovanie prenájmu okruhov na tomto segmente.

Úrad nepredpokladá, že na tomto segmente by v časovom horizonte do vykonania ďalšej analýzy mohlo dôjsť k takému rozvoju súťaže, že by podiel spoločnosti Slovak Telekom na predmetnom segmente trhu výrazne klesol.

SEGMENT B

Operátori budujúci optické prístupové siete a pevné rádiové spoje majú väčší záujem o poskytovanie služieb na segmente B z dôvodu rýchlejšej návratnosti investícií. Záujem podnikov o prenájom okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s od spoločnosti Slovak Telekom je nízky a preto alternatívni operátori nie sú tak závislí na ponuke spoločnosti Slovak Telekom.

Vzhľadom na vyššie uvedené úrad dospel k záveru, že vyjednávacía sila na strane dopytu je obmedzená iba pri prenájme okruhov pri rýchlostiach do a vrátane 2 Mbit/s.

Kritérium – úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu predstavujú zníženie jednotkových nákladov v dôsledku vysokého objemu produkcie. Využívanie úspor z rozsahu je príznačné pre sektor elektronických komunikácií. Vysoké investičné náklady súvisiace so zriadením a prevádzkovaním sietí sa rozpočítavajú na príslušný objem prenesenej prevádzky. Pozitívny dopad úspor z rozsahu sa prejavuje tým, že s rastúcou prevádzkou siete sa znižujú jednotkové náklady a to až do chvíle, kedy je potrebné ďalšie rozšírenie siete.

Efektívne rozšírenie siete je také, pri ktorom nenastane nárast jednotkových nákladov.

SEGMENT A

Vzhľadom na vysoký trhový podiel spoločnosti Slovak Telekom na segmente A úrad konštatuje, že spoločnosť Slovak Telekom dosahuje úspory z rozsahu pri poskytovaní prenájmu ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s v omnoho väčšom rozsahu, ako ostatné spoločnosti pôsobiace na predmetnom trhu v tomto segmente, ktoré majú výrazne nižší trhový podiel.

SEGMENT B

Na segmente B žiaden podnik nedosahuje podstatne vyššie úspory z rozsahu ako iné podniky vzhľadom na ich vyrovnaný trhový podiel. Ostatné podniky pôsobiace na predmetnom trhu majú porovnateľný trhový podiel, pričom žiadny podnik na tomto segmente nevyvíka nad ostatné.

Kritérium – súčasný stav súťaže

Trhový rast resp. pokles je daný dopytom, čiže existenciou podnikov bez vlastnej infraštruktúry na trhu (napr. začínajúce podniky) a ponukou, teda v tomto prípade existenciou podnikov, ktoré sú ochotné prenajímať okruhy iným podnikom, najmä za účelom získania dodatočných príjmov prenájmom nevyužitých kapacít existujúcej siete.

Súčasný stav na veľkoobchodnom trhu č.6 je charakterizovaný mierne znižujúcim dopytom zo strany slovenských podnikov. Korene tohto stavu siahajú do minulosti, keď podniky neboli ochotné dlhodobo si prenajímať okruhy od incumbentu, a tak začali preferovať budovanie a využívanie vlastných sietí. Týmto spôsobom znížili svoje prevádzkové náklady o náklady spojené s prenájom okruhov od iných podnikov a to najmä priamych konkurentov. Stav na trhu je ovplyvnený aj pokračujúcou konsolidáciou podnikov. To síce spôsobuje znižovanie celkového počtu subjektov poskytujúcich predmetné služby, ale zlúčené podniky spájajú svoje siete a poskytujú tak služby v širšom rozsahu. Vzhľadom na to, že podniky priebežne rozširujú svoje kapacity a pokrytie svojich sietí, dopyt po službách prenájmu okruhov mierne klesá.

Za analyzované obdobie spoločnosť Slovak Telekom neprenajala žiadny okruh z referenčnej ponuky, teda okruh od prvého uzla siete (hlavný rozvádzač) po koncový bod. Trhový podiel si spoločnosť Slovak Telekom udržiava prenájomom neregulovaných komerčne využívaných okruhov, ktoré zahŕňajú koncový bod, teda od bodu prepojenia po koncový bod siete a od koncového bodu po koncový bod.

Referenčná ponuka spoločnosti Slovak Telekom na prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov bola prvýkrát vydaná vo februári 2007. Predmetom referenčnej ponuky sú podmienky poskytovania veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov, vrátane príslušných cien, foriem a podmienok kolokácie, ktorá je poskytovaná v súvislosti s poskytnutím prístupu k ukončovacím častiam prenajatých okruhov.

Spoločnosť Slovak Telekom zaslala úradu a zverejnila na svojej internetovej stránke zmenenú referenčnú ponuku v októbri 2010. V zmenenej referenčnej ponuke spoločnosť Slovak Telekom zmenila mesačné periodické poplatky za používanie prístupu k ukončovacím častiam prenajatých okruhov. Ceny okruhov s rýchlosťou 64 kbit/s stúpli o 7 percent, pričom ceny okruhov s rýchlosťami 128, 256, 512, 1024 a 2048 kbit/s klesli v priemere o 30 percent. Zmenená referenčná ponuka začala platiť dňa 24.11.2010.

Spoločnosť Slovak Telekom následne zaslala úradu a zverejnila aj na svojej internetovej stránke ďalšiu zmenenú referenčnú ponuku, ktorá nadobudla účinnosť 20.01.2011. Druhej zmene podlieha takmer celá referenčná ponuka. Najdôležitejšie zmeny boli predovšetkým:

- a) v zmene terminológie,
- b) v spôsobe kolokácie,
- c) vo výške určitých cien a poplatkov.

Referenčná ponuka na prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov zahŕňa aj bezprostredne súvisiacu kolokáciu pre podniky prenajímajúce si ukončovacie časti prenajatých okruhov. Kolokáciou sa rozumie poskytovanie samostatného fyzického priestoru a technického vybavenia potrebného na umiestnenie telekomunikačného zariadenia podniku, ktorý odoberá od spoločnosti Slovak Telekom ukončovacie časti prenajatého okruhu za účelom poskytovania služieb jeho koncovým užívateľom. Pri fyzickej kolokácii sa kolokačné miesto nachádza v kolokačnom priestore výhradne

určenom pre tento účel, v tej istej budove, v ktorej má spoločnosť Slovak Telekom umiestnený hlavný rozvádzač, tak, aby mal podnik prenajímajúci si takéto okruhy možnosť nainštalovať svoje telekomunikačné zariadenia nevyhnutné pre potreby poskytovania elektronických komunikačných služieb koncovým užívateľom prostredníctvom ukončovacích častí prenajatých okruhov. Poskytnutie fyzickej kolokácie je štandardnou ponukou. Ak technické, kapacitné, bezpečnostné, priestorové alebo iné obmedzenia neumožňujú poskytnutie fyzickej kolokácie, spoločnosť Slovak Telekom navrhne poskytovanie vzdialenej kolokácie, pri ktorej je kolokačným miestom prepájacia skrinka, v ktorej je umiestnený odovzdávací rozvádzač. Vzdialená kolokácia je realizovaná buď mimo objektu, v ktorom má spoločnosť Slovak Telekom umiestnený hlavný rozvádzač, alebo v objekte, v ktorom má spoločnosť Slovak Telekom umiestnený hlavný rozvádzač, ale mimo kolokačného priestoru pre fyzickú kolokáciu. Maximálna dĺžka spojovacieho vedenia je v prípade vzdialenej kolokácie poskytovanej spoločnosťou Slovak Telekom 100 m.

Bodom prepojenia je podľa referenčnej ponuky rozhranie SNI za modemovým stojanom umiestneným v kolokačnom mieste. Bod prepojenia na účely poskytovania služby prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov je totožný s kolokačným miestom na prístup k účastníckym vedeniam. Kolokačné miesto je totožné s uzlom prenajatých okruhov, spájajúcimi koncové body siete. V sieti spoločnosti Slovak Telekom je týmto uzlom pre prenajaté okruhy hlavný rozvádzač, ktorý je zároveň miestom, kde môžu veľkoobchodní zákazníci kolokovať na účely zberu dát z ukončovacích častí prenajatých okruhov.

Podľa pôvodnej referenčnej ponuky mohla kolokáciu zabezpečiť výhradne iba spoločnosť Slovak Telekom. Od januára 2011 upravila spoločnosť Slovak Telekom referenčnú ponuku na predmetnom trhu tak, že umožnila záujemcom o prístup k ukončovacím častiam okruhov budovať kolokačné miesta aj vlastnými prostriedkami, pričom spoločnosť Slovak Telekom dodáva iba súvisiace zariadenia – prepojovacie pásiky a prípojné vedenie zo svojich priestorov. Napriek uvedenej zmene však doposiaľ žiadna spoločnosť referenčnú ponuku nevyužila a podľa informácií úradu ani v danej veci neprebehlo žiadne rokovanie.

Spoločnosť Slovak Telekom zaslala úradu dňa 21.07.2011 už v poradí 4. referenčnú ponuku, ktorá nadobudla účinnosť dňa 05.09.2011.

Z porovnania cien uverejnených v referenčných ponukách spoločnosti Slovak Telekom vyplýva, že klesli 1) poplatky za prístup k informáciám o VTS z neverejných informačných zdrojov a 2) poplatky za používanie prístupu k ukončovacím častiam prenajatých okruhov.

Dôvodmi nezáujmu alternatívnych operátorov o odoberanie regulovaných služieb z referenčnej ponuky a uprednostňovanie komerčných produktov sú:

- a) pri komerčne ponúkaných okruhoch, na rozdiel od okruhových z referenčnej ponuky podniky nepotrebujú kolokáciu,

- b) komerčné okruhy na rozdiel od referenčnej ponuky v sebe okrem ukončovacej časti zahŕňajú aj prenosovú časť prenajatých okruhov. Pre operátorov, ktorí nedisponujú potrebnou chrbticovou sieťou predstavujú komerčne ponúkané okruhy komplexné riešenie bez potreby ďalších výrazných investícií,
- c) množstvo vstupných poplatkov samotnej referenčnej ponuky, ktoré nepriamo zvyšujú celkovú cenu za prenájom regulovaných služieb, zatiaľ čo pri odoberaní komplexného riešenia komerčne ponúkaných okruhov sa tieto poplatky neúčtujú.

Záver

Okruhy s vyššími resp. nižšími prenosovými kapacitami sú priamo závislé od typu siete určitého poskytovateľa. Na poskytovanie ukončovacích častí prenajatých okruhov s nižšími rýchlosťami sa väčšinou používa metalická prístupová sieť. Na poskytovanie ukončovacích častí prenajatých okruhov s vyššími rýchlosťami sa väčšinou používa optická prístupová sieť alebo pevné rádiové spoje, pričom aj prostredníctvom týchto sietí sa v prípade záujmu prenajímajú okruhy s nižšími rýchlosťami.

Veľkoobchodný trh ukončovacích častí prenajatých okruhov, relevantný trh č. 6, úrad rozčlenil na 2 segmenty podľa prenosovej kapacity ukončovacích častí prenajatých okruhov:

- segment A, sú veľkoobchodné ukončovacie časti prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s, druhým segmentom,
- segment B, sú veľkoobchodné ukončovacie časti prenajatých okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s.

Celkový počet okruhov prenajatých s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/ od spoločnosti Slovak Telekom od roku 2006 postupne klesá. Úrad zaznamenal aj pokles súhrnného počtu týchto okruhov prenajatých od ostatných podnikov od roku 2008.

Na segmente A mala k 31.12.2010 najvyšší trhovú podiel, vypočítaný na základe počtu prenajatých okruhov s koncovými bodmi, teda okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a/alebo od koncového bodu po koncový bod, spoločnosť Slovak Telekom vo výške 52,6 percent. Druhý a tretí najväčší operátori podľa trhových podielov mali 18,7 percentný a 6,4 percentný trhovú podiel.

Z uvedeného vyplýva, že spoločnosť Slovak Telekom je v tomto segmente predmetného trhu významným podnikom, o čom svedčí aj jej dlhodobý udržateľný vysoký trhovú podiel, ktorý jasne prevyšuje trhové podiely všetkých jej konkurentov.

Ekonomické bariéry a nižšia návratnosť investícií na segmente A zostávajú naďalej významnými bariérami pre vstup na predmetný segment trhu. Podľa názoru úradu medzi strategické bariéry vstupu na segment A patrí aj postavenie spoločnosti Slovak Telekom na tomto segmente.

Spoločnosť Slovak Telekom disponuje najväčšími technologickými výhodami na segmente A vyplývajúcimi z vlastníctva celoplošne vybudovanej metallickej prístupovej siete. Spoločnosť Slovak Telekom vlastní rozhodujúcu časť infraštruktúry, ktorá sa využíva na prenájom okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s na celom území Slovenskej republiky.

Podniky odoberajúce službu prenájmu okruhov s koncovými bodmi s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s sú závislé na využívaní infraštruktúry spoločnosti Slovak Telekom, ktorá si na tomto segmente udržiava dlhodobo viac ako 50 percentný trhovú podiel a má celoslovenské pokrytie infraštruktúry potrebnej na poskytovanie prenájmu okruhov na tomto segmente.

Vzhľadom na vysoký trhovú podiel spoločnosti Slovak Telekom na segmente A úrad konštatuje, že spoločnosť Slovak Telekom dosahuje úspory z rozsahu pri poskytovaní prenájmu ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s v omnoho väčšom rozsahu ako ostatné spoločnosti pôsobiace na predmetnom trhu na tomto segmente, ktoré majú výrazne nižší trhovú podiel.

Na základe vyššie uvedeného úrad konštatuje, že **na segmente veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s (SEGMENT A) nie je efektívna súťaž a pôsobí na ňom podnik s významným vplyvom, ktorým je spoločnosť Slovak Telekom. Ekonomický vplyv spoločnosti Slovak Telekom v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa pri poskytovaní služieb na tomto segmente nezávisle od konkurentov a užívateľov.**

Na oboch segmentoch trhu prevláda odlišný stav súťaže. Od roku 2006 do 31.12.2010 počet prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s od spoločnosti Slovak Telekom mierne klesol. Počet prenajatých okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s od ostatných podnikov súhrne v tom istom období prudko stúpal. Ostatné spoločnosti spolu prenajímali k 31.12.2010 približne 5 krát viac okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s ako spoločnosť Slovak Telekom.

Na segmente B mala spoločnosť Slovak Telekom k 31.12.2010 trhovú podiel vo výške 16,1 percent, čo predstavuje v poradí druhý najvyšší trhovú podiel. Najvyšší trhovú podiel dosiahla spoločnosť GTS Slovakia s trhovým podielom 17,7 percent. Tretí najväčší operátor pôsobiaci na tomto segmente, spoločnosť Invitel International, mala 12,8 percenta a štvrtý najväčší operátor pôsobiaci na tomto segmente, spoločnosť Last Mile, dosahovala na tomto segmente 9,9 percenta. Žiadna spoločnosť na veľkoobchodnom trhu č. 6 na segmente B nemala významný trhovú podiel, pričom ostatné podniky mali súhrne 33,4 percentný trhovú podiel.

Úradu nie sú známe žiadne technologicky podmienené výhody, ktoré by boli konkurenčnou výhodou jedného podniku voči ostatným podnikom pôsobiacim na segmente B.

Bariéry vstupu pri poskytovaní prenájmu okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s sú podstatne menšie ako na segmente A, čo dokazujú aj trhové podiely na

jednotlivých segmentoch, ktoré odzrkadľujú samotné správanie podnikov na týchto segmentoch.

Operátori budujúci optické prístupové siete a pevné rádiové spoje majú väčší záujem o poskytovanie služieb na segmente B z dôvodu rýchlejšej návratnosti investícií. Záujem podnikov o prenájom okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s od spoločnosti Slovak Telekom je nízky a preto alternatívni operátori nie sú tak závislí na ponuke spoločnosti Slovak Telekom.

Na segmente B žiaden podnik nedosahuje podstatne vyššie úspory z rozsahu ako iné podniky vzhľadom na ich vyrovnaný trhovú podiel. Ostatné podniky pôsobiace na predmetnom trhu majú porovnateľný trhovú podiel, pričom žiadny podnik na tomto segmente nevyvíka nad ostatné.

Na základe vyššie uvedeného úrad konštatuje, že **na segmente veľkoobchodného prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s (SEGMENT B) je efektívna súťaž a nepôsobí na ňom žiaden podnik s významným vplyvom.**

Podľa ustanovenia § 18 ods. 2 zákona o elektronických komunikáciách ak úrad na základe analýzy trhu zistí, že na príslušnom relevantnom trhu je efektívna súťaž, nesmie uložiť alebo ponechať v platnosti povinnosti podľa § 19 až 25 zákona o elektronických komunikáciách. Existujúce povinnosti úrad zruší v rozhodnutí, ktorým sa zrušuje určenie podniku za významný podnik. Vzhľadom na uvedené úrad nenavrhuje na segmente veľkoobchodného prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s neuložiť povinnosti podľa § 19 až 25 zákona o elektronických komunikáciách.

Odôvodnenie uložených povinností:

Uloženie všetkých povinností pre spoločnosť Slovak Telekom ako významnému podniku na relevantnom trhu č. 6, v segmente A, považuje úrad za opodstatnené za účelom zlepšenia podmienok pri poskytovaní veľkoobchodného prenájom ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s a predovšetkým pre zabezpečenie efektívnej súťaže pri poskytovaní služieb na súvisiacich maloobchodných trhoch a zabezpečenie prospechu pre koncových užívateľov.

V záujme zabezpečenia rovnocenných podmienok medzi potenciálne prenajímajúcimi podnikmi a významným podnikom je preto nevyhnutné, aby bol tento prístup k prenájom okruhov poskytovaný za úplne rovnocenných podmienok.

Ako úrad uviedol v analýze, povinnosť transparentnosti zaväzuje spoločnosť Slovak Telekom zverejniť všetky dôležité technické, cenové, kvalitatívne, zmluvné a iné informácie týkajúce sa poskytovania prístupu k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s iným podnikom. Všetky tieto informácie budú

dostupné pre podniky formou zverejnenej referenčnej ponuky. Úrad v rámci povinnosti transparentnosti navrhuje uložiť spoločnosti Slovak Telekom, aby akýkoľvek návrh na zmenu podmienok referenčnej ponuky zverejnila na svojej internetovej stránke a predložila úradu s dostatočným predstihom (45 dní).

Uložením tejto povinnosti chce úrad zabezpečiť, aby podniky, ktoré v budúcnosti uzavrujú so spoločnosťou Slovak Telekom zmluvu o prístupe k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s mali dostatok času na to, aby túto navrhovanú zmenu premietli do vlastných všeobecných podmienok upravujúcich poskytovanie služieb využívajúc prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov spoločnosti Slovak Telekom.

Transparentnosť je základným predpokladom pre zabezpečenie nediskriminácie prístupu k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s. Základným princípom nediskriminácie je, že podnik s významným vplyvom je povinný uplatňovať voči iným podnikom porovnateľné podmienky za porovnateľných okolností a poskytovať informácie a služby iným podnikom za rovnakých podmienok a s rovnakou kvalitou, ako keby ich využíval pre vlastnú potrebu alebo ich poskytoval podniku v postavení ovládanej osoby alebo podniku, v ktorom má právo spolurozhodovať. Neuloženie povinnosti nediskriminácie by mohlo mať za následok možnosť uplatňovania diskriminačných podmienok s cieľom vylúčiť alebo obmedziť súťaž. Úrad zastáva názor, že veľkoobchodný prenájom ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s by mal podnik s významným postavením poskytovať ostatným podnikom za rovnakých podmienok, vrátane ceny. Uloženie povinnosti transparentnosti a následnej nediskriminácie je účinným nástrojom na zabezpečenie rovnakých podmienok pri poskytovaní tých istých služieb.

Zverejňovanie uvedených špecifikovaných informácií má prioritne za cieľ zabezpečiť, aby významný podnik nevyžadoval od podnikov zaujímajúcich sa o prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov platenie za zariadenia, ktoré nie sú potrebné na poskytovanie predmetnej služby. Zverejňovaním špecifikovaných informácií významným podnikom úrad zabezpečí to, aby podniky, ktoré majú záujem o prenájom ukončovacích častí okruhov na segmente A, získali základné informácie o podmienkach poskytovania tejto služby spoločnosťou Slovak Telekom vrátane cien.

Rovnako úrad postupoval aj pri návrhu uloženia povinnosti splniť odôvodnenú a opodstatnenú žiadosť o prístup, na používanie určitých prvkov siete a pridružených prostriedkov a o prepojenie siete podľa § 22 zákona o elektronických komunikáciách. Vzhľadom k tomu, že doposiaľ žiaden podnik od významného podniku nemá prenajaté žiadne veľkoobchodné ukončovacie časti okruhov ponúkané v referenčnej ponuke, úrad pokladá za potrebné ponechať túto povinnosť uloženú, čím sa zabezpečí, že významný podnik bude naďalej povinný viesť rokovania s inými podnikmi v dobrej viere, poskytovať tretím osobám prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov, poskytovať to za veľkoobchodných podmienok aj na ďalší predaj tretími osobami, nezrušiť už poskytnutý prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov bez zákonných dôvodov, atď.

Vyššie uvedené skutočnosti, spolu s predpokladaným možným správaním sa vertikálne integrovaného podniku, boli dôvodom pre uloženie všetkých navrhovaných povinností, ktoré sú uvedené v navrhovanej výrokovej časti rozhodnutia.

Podľa zákona o elektronických komunikáciách je úrad tzv. sektorový regulátor a jeho úlohou je rozhodovať ex ante, t.j. povinnosťou úradu je určiť rámec a konkrétne pravidlá budúceho správania sa podnikateľov.

Povinnosť oddelenej evidencie za účelom získania informácií o štruktúre nákladov, výnosov a vloženom kapitále, ktoré súvisia s poskytovaním služieb kolokácie a zriadenia i používania prenajatého okruhu tvorí podklad pre posúdenie dodržiavania povinnosti nákladovej orientácie a cenovej regulácie. Informácie o nákladoch, výnosoch a vloženom kapitále získané z oddeleného účtovníctva sú predpokladom pre posúdenie, či významný podnik neuplatňuje diskriminačné podmienky pri poskytovaní veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s, resp. pri kolokácii voči iným podnikom, či sú do cien zakalkulované iba tie náklady, ktoré súvisia s poskytovaním predmetných služieb v súlade s uloženou povinnosťou nákladovej orientácie a cenovej regulácie.

Úrad preto navrhol v súlade s § 21 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách aj vedenie oddelenej evidencie spoločnosti Slovak Telekom súvisiacej s prípravou kolokácie, so zriadením kolokačného priestoru resp. miesta.

Účinnosť jednotlivých parciálnych povinností podľa § 21 zákona o elektronických komunikáciách je naviazaná na vykonateľnosť rozhodnutí podľa § 12 zákona o elektronických komunikáciách, pretože tento v § 74 ods. 3 druhá veta uvádza, že rozklad proti rozhodnutiu úradu podľa § 12, § 18 až 25 nemá odkladný účinok. Podľa § 52 ods. 2 Správneho poriadku je rozhodnutie vykonateľné, ak odvolanie (rozklad) nemá odkladný účinok.

Vzhľadom na skutočnosť, že spoločnosť Slovak Telekom má na segmente veľkoobchodného prenájmu ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s také postavenie, že nie je vystavená efektívnej súťaži a ekonomický vplyv jej v podstatnom rozsahu dovoľuje správať sa nezávisle od konkurentov a užívateľov, úrad sa rozhodol uložiť aj povinnosť nákladovej orientácie a cenovej regulácie za kolokáciu a za veľkoobchodný prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s podľa platného rozhodnutia úradu, ktorým sa určuje metóda kalkulácie cien za prenájom ukončovacích častí prenajatých okruhov, resp. za kolokáciu, uverejneného vo Vestníku úradu.

Pri posudzovaní cien bude úrad prihliadať aj na ceny za prenájom okruhov, ktoré spoločnosť Slovak Telekom uplatňuje voči svojim koncovým užívateľom. Takýto prístup k regulácii cien by mal zabezpečiť, aby spoločnosť Slovak Telekom nemohla uplatňovať voči podnikom žiadajúcim o prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s ceny, ktoré sú vyššie ako ceny, ktoré uplatňuje voči svojim koncovým zákazníkom resp. aby ceny uplatňované voči podnikom neboli vyššie ako „vnútro podnikové ceny“, ktoré vstupujú do ceny pre koncových zákazníkov.

Uložením tejto povinnosti chce úrad predísť diskriminácii, čo by následne viedlo k ďalšiemu posilneniu pozície spoločnosti Slovak Telekom ako významného podniku.

Úrad konštatuje, že v prípade komerčných ponúk prenájmu okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod musia byť uložené povinnosti plnené na tej časti služby, ktorá zodpovedá definovaniu relevantného trhu poskytovania prenájmu ukončovacích častí okruhov, teda od prvého uzla siete (napr. hlavného rozvážača) po koncový bod siete.

Cenová regulácia zriadenia kolokačného priestoru, resp. miesta vychádza z nákladov, ktoré súvisia s poskytovaním služby na jeho zriadenie a na druhej strane zabezpečuje, aby náklady na zriadenie kolokačného priestoru, resp. miesta nemuseli byť hradené jednorázovo v plnej výške prvým podnikom žiadajúcim o prístup k prenajatým okruhom a o zriadenie kolokačného priestoru/miesta. Uložením povinnosti cenovej regulácie podľa určenej metódy kalkulácie cien za služby kolokácie úrad zabezpečí, aby spoločnosť Slovak Telekom do ceny za zriadenie kolokačného priestoru, resp. miesta započítala len nevyhnutné náklady potrebné pre doplnenie a dovybavenie týchto priestorov, ktoré sú vo vlastníctve spoločnosti Slovak Telekom a sú potrebné pre kolokáciu. Cenovou reguláciou zriadenia kolokačného miesta resp. priestoru úrad vyrieši základný problém pri poskytovaní služby prenájmu ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s, ak vybudovanie kolokačného priestoru resp. miesta zabezpečuje významný podnik.

Vzhľadom k tomu, že spoločnosť Slovak Telekom má na relevantnom trhu č. 6, v segmente A, také postavenie, ktoré jej vzhľadom na neexistujúcu súťaž na tomto trhu umožňuje požadovať neprímerane vysoké ceny za služby zriadenia kolokačného priestoru resp. miesta, ktorých budovanie zabezpečuje vo svojej vlastnej réžii, preto jej úrad uložil povinnosť regulácie cien pre zriadenie kolokačného priestoru, resp. miesta. Navrhovanou cenovou reguláciou kolokácie (ktorú vybuduje spoločnosť Slovak Telekom) úrad zabezpečí, aby ceny za služby kolokácie pri poskytovaní prístupu k prenajatým okruhom boli nákladovo orientované.

Všetky navrhované povinnosti vychádzajú zo zisteného stavu na trhu, sú efektívne, primerané účelu a princípom regulácie, slúžia na podporu vnútorného trhu a podporujú záujmy koncových užívateľov. Ukladanie povinností má za cieľ vytvorenie efektívnej konkurencie a potlačenie protisúťažného správania sa podnikov. Uloženie všetkých navrhovaných povinností je v súlade so stavom súťaže na segmente A veľkoobchodného trhu č. 6 - veľkoobchodné ukončovacie časti prenajatých okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s.

Národné konzultácie

Úrad dňa 14. septembra 2011 zverejnil na konzultačnom mieste svojej verejne dostupnej internetovej stránke výsledky analýzy relevantného trhu č. 6 a stanovil tridsaťdňovú lehotu na zaslanie písomných pripomienok k tejto analýze. Analýza bola podľa § 8 ods. 1 písm. c) zákona o elektronických komunikáciách doručená listom č. 514/14/2011 zo dňa 23.09.2011 aj Protimonopolnému úradu SR.

V stanovenej lehote bolo úradu doručené stanovisko Protimonopolného úradu SR a spoločnosti Slovak Telekom. Žiadne iné stanovisko od iného subjektu v predmetnej veci nebolo úradu doručené. Protimonopolný úrad SR vo svojom stanovisku uviedol, že k analýze relevantného trhu č. 6 vykonanej úradom nemá žiadne pripomienky. Pripomienky spoločnosti Slovak Telekom úrad v čo najväčšej miere zohľadnil a doplnil do analýzy.

Nadnárodné konzultácie

Podľa § 10 ods. 4 zákona o elektronických komunikáciách bola Európskej komisii (ďalej len „Komisia“) predložená:

1. doplnená analýza relevantného trhu č. 6,
2. pripomienky spoločnosti Slovak Telekom k analýze,
3. pripomienky Protimonopolného úradu Slovenskej republiky k analýze,
4. stanovisko úradu k pripomienkam spoločnosti Slovak Telekom k analýze.

Všetky vyššie uvedené dokumenty boli uverejnené na verejne dostupnej stránke úradu v sekcii vyhodnotenie konzultácií a tiež na stránke Komisie.

Pripomienky Komisie:

Komisia v liste zn. SG-Greffe (2011) D/20348 zo dňa 21.11.2011 sa vyjadrila k celkovému procesu a výsledkom analýzy a vyzvala úrad, aby náležite zdôvodnil používanie metodiky plne alokovaných historických nákladov vo svojom konečnom opatrení vzhľadom na uvedené ciele rámca v súlade s § 16 ods. 4 rámcovej smernice a s článkom 8 ods. 4 prístupovej smernice a aby v tomto kontexte úrad vysvetlil svoj postup.

V závere svojho stanoviska Komisia uvádza: „Na základe článku 7 ods. 7 rámcovej smernice úrad v čo najväčšej miere zohľadní pripomienky ostatných národných regulačných orgánov, BEREC a Komisie a môže prijať výsledný návrh opatrení a ak tak učiní, musí o tom informovať Komisiu.“

Stanovisko úradu

Úrad podľa § 12 ods. 5 zákona o elektronických informáciách vydá samostatné rozhodnutie v samostatnom konaní, v ktorom prebehnú národné aj nadnárodné konzultácie a bude v ňom aj uvedené vysvetlenie k výslednej metóde FAHC.

Metóda FAHC (Fully Allocated Historical Cost) umožňuje rozdeliť spoločné výrobné náklady na jednotlivé služby. Zaručuje, že priame, nepriame a konkurenčne neutrálne náklady na danú službu (v tomto prípade prenájom ukončovacích častí okruhových) berú do úvahy iba celkové náklady služby. Priame náklady zahŕňujú mzdy a náklady na vstupy. Nepriame náklady (režijné náklady) sú zvyčajne rozdelené medzi rôzne obchodné alebo nekomerčné výstupy vrátane elektrickej energie, informačné

technológie, zabezpečenie budov, administratívne, personálne služby a nájomné. Tieto náklady, ktoré sú zahrnuté v produkovaní výstupov by mali byť preto zohľadnené.

Podľa metódy FAHC vstupujú do nákladového modelu náklady priamo alebo nepriamo spojené so službou poskytovanou prenájom ukončovacej časti okruhu, do týchto cien nie sú zahrnuté rôzne kategórie nákladov, ktoré nesúvisia s poskytovaním uvedenej služby. Na alokáciu týchto nákladov na jednotlivé poskytované služby sa použije metóda ABC (Activity Based Costing), ktorá vychádza z miery využitia jednotlivých kategórií nákladov na dané činnosti významného podniku.

Metóda FAHC pracuje s investičnými a prevádzkovými nákladmi. Do výpočtu cien za prenájom ukončovacej časti okruhu nemôžu byť započítané neoprávnené náklady, najmä náklady súvisiace s marketingom a starostlivosťou o zákazníka, ani žiadne iné náklady, ktoré nesúvisia s danou službou. Do celkových oprávnených nákladov vstupujúcich do kalkulácie cien je významný podnik oprávnený započítať primeranú mieru návratnosti vloženého kapitálu alokovaného na predmetnú službu.

Na základe prvého kola predmetnej analýzy bola síce spoločnosti Slovak Telekom uložená povinnosť nákladovej orientácie metódou FAHC v rozhodnutí o určení spoločnosti Slovak Telekom za významný podnik a uložení povinností, kde bola stručne opísaná metóda FAHC, ako majú byť náklady alokované (ABC activity based costing) a ako majú byť náklady členené. Avšak doposiaľ nebola vydaná podrobná metóda kalkulácie samostatným rozhodnutím. Úrad vypracoval v spolupráci s odborným poradcom návrh metodiky pre cenovú reguláciu veľkoobchodného prenájom ukončovacích častí prenájatých okruhov metódou FAHC, kde sú jasne zadefinované nákladové kategórie a vysvetlené, ktoré náklady sú oprávnené a ktoré neoprávnené, ako aj spôsob alokovania nákladov a štruktúra oddelenej evidencie nákladov. Úrad momentálne pripravuje metódu k národným konzultáciám.

Dôvodmi nezáujmu alternatívnych operátorov o odoberanie regulovaných služieb z referenčnej ponuky je uprednostňovanie komerčných produktov neregulovaných komerčne využívaných okruhov, ktoré zahŕňajú koncový bod, teda od bodu prepojenia po koncový bod siete a od koncového bodu po koncový bod, pretože sú to komplexné riešenia, podnik nemusí platiť popri jednorazovom poplatku za zriadenie ďalšie súvisiace vstupné poplatky a nie je pri nich potrebná kolokácia.

Úrad uvedené zohľadnil aj pri formulácii povinností, keď uviedol, že v prípade komerčných ponúk prenájom okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod musia byť uložené povinnosti plnené na tej časti služby, ktorá zodpovedá definovaniu relevantného trhu poskytovanému prenájom ukončovacích častí okruhov, teda od prvého uzla siete (napr. hlavného rozvádzača) po koncový bod siete.

Dôsledky toho, že na relevantnom trhu č. 6 v segmente A, ktorý zahŕňa veľkoobchodný prenájom ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s existuje podnik s významným vplyvom a na predmetnom segmente nie je efektívna súťaž úrad opísal pri vyhodnocovaní kritérií uvedených v predchádzajúcich častiach tohto odôvodnenia.

Na základe výsledkov analýzy relevantného trhu č. 6 úrad dospel k záveru, že na vymedzenom relevantnom trhu nie je efektívna súťaž podľa § 16 ods. 2 zákona č. 611/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách. Listom č. 722/14/2009 zo dňa 05.12.2011 úrad oznámil spoločnosti Slovak Telekom, že na základe záverov analýzy relevantného trhu č. 6 začína správne konanie vo veci určenia spoločnosti Slovak Telekom za významný podnik podľa § 18 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách a uloženia povinností podľa § 19 až 23 zákona o elektronických komunikáciách na relevantnom trhu č. 6 v segmente A, ktorý zahŕňa veľkoobchodný prenájom ukončovacích častí okruhov s kapacitou do a vrátane 2 Mbit/s. Úrad zároveň podľa § 33 ods. 2 v spojení s § 32 a § 34 a ďalších správneho poriadku požiadal spoločnosť Slovak Telekom ako účastníka správneho konania, aby sa k predmetu konania vyjadrila, navrhla dôkazy, prípadne ich doplnila a na vyjadrenie jej úrad stanovil lehotu 7 pracovných dní od doručenia predmetného oznámenia.

Podľa § 33 ods. 1 v spojení s § 32 ods. 2, § 34 a ďalších správneho poriadku sa spoločnosť Slovak Telekom listom č. 751/14/2011 zo dňa 13.12.2011, ktorý bol úradu doručený dňa 15.12.2011, vyjadrila k predmetu správneho konania a aj k výsledkom šetrenia.

Spoločnosť Slovak Telekom vo svojom vyjadrení k predloženiu podkladov pre správne konanie podľa § 33 správneho poriadku uviedla, že nemá v tomto momente žiadne ďalšie návrhy na vykonania dokazovania, okrem tých, ktoré už uviedla v priebehu konania národnej analýzy a návrhu opatrenia na príslušnom relevantnom trhu v liste č. 6000/2011 zo dňa 13.10.2011, ktorý úrad obdržal dňa 17.10.2011 a zaevidoval pod číslom 588/14/2011. Spoločnosť Slovak Telekom má za to, že v priebehu národných konzultácií neboli jej pripomienky dostatočne zohľadnené, a preto ich považuje za relevantné aj na účely výzvy pred vydaním rozhodnutia.

Spoločnosť Slovak Telekom zaslala úradu v národných konzultáciách dňa 13.10.2011 nasledovné vyjadrenie k analýze relevantného trhu č. 6:

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Spoločnosť Slovak Telekom vo svojom vyjadrení podotkla, že novým regulačným rámcom Európskych spoločenstiev, a teda aj zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov, sa pri sektorovej regulácii elektronických komunikácií vychádza zo všeobecných pravidiel práva na ochranu hospodárskej súťaže.

Spoločnosť Slovak Telekom ďalej namietala, že aktuálna analýza relevantného trhu veľkoobchodných ukončovacích častí prenajatých okruhov nie je dostatočná, nakoľko podľa názoru spoločnosti Slovak Telekom v nej chýbali niektoré prvky zamerané na náležité posúdenie stavu súťaže na trhu.

Stanovisko úradu

Úrad pri analýzách relevantných trhov, tak ako aj pri iných činnostiach, postupuje v súlade s platnou a účinnou legislatívou. Pri sektorovej regulácii elektronických komunikácií úrad štandardne vychádza aj zo všeobecných pravidiel práva na ochranu

hospodárskej súťaže. Postup úradu pri analýze tohto relevantného trhu je štandardným postupom mutatis mutandis analyzovania všetkých relevantných trhov. Jednotlivými konkrétnymi vyjadreniami spoločnosti Slovak Telekom sa úrad zaoberá nižšie.

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Podľa spoločnosti Slovak Telekom nedostatkami analýzy tohto relevantného trhu boli:

- 1. Absencia presného vymedzenia trhu s ohľadom na národnú topológiu sietí v Slovenskej republike a vymedzenia toho, aké služby sa na danom trhu poskytujú, alebo kto ich poskytuje,*
- 2. Nezdôvodnenie potreby ex-ante regulácie na segmente A predmetného trhu smerom k dosiahnutiu efektívnej súťaže, (teda ako jednotlivé navrhované povinnosti prispievajú k odstráneniu akých nedostatkov na trhu),*
- 3. Aké služby boli vyhodnocované na strane dopytu pri vyhodnocovaní zastupiteľnosti?*

Vymedzenie ukončovacieho okruhu

Spoločnosť Slovak Telekom namietala, že jej nie sú jasné niektoré pojmy vyskytujúce sa v analýze – najmenšia časť prenajatého okruhu a menší prepojavací transportný okruh. Podľa spoločnosti Slovak Telekom úrad nedostatočne vymedzil veľkoobchodný relevantný trh č. 6. Spoločnosť Slovak Telekom namietala, že je neprípustné, aby úrad používal definície relevantného trhu prenesené z Odporúčania bez ich praktického naplnenia v reálnom prostredí Slovenskej republiky. Podľa názoru spoločnosti Slovak Telekom v analýze chýba tovarové špecifikovanie trhu, vyhodnotenie stavu súťaže na maloobchode (na aké maloobchodné služby sa okruhy poskytujú) a geografické vymedzenie trhu uvedené v analýze považovala spoločnosť Slovak Telekom za nesprávne.

Stanovisko úradu

Relevantný trh č. 6, v súlade s rozhodnutím o určení relevantných trhov a revidovaným odporúčaním, je definovaný ako veľkoobchodný trh ukončovacích častí prenajatých okruhov, ktoré spájajú koncové body siete s bodom prepojenia.

Úrad pri regulácii prihliada na odporúčania a usmernenia Európskej komisie vrátane technických noriem a technických špecifikácií pre siete a služby, ktorých zoznam zverejňuje Európska komisia. Pri regulácii musí zohľadňovať technologickú neutralitu regulácie, ktorá neukladá ani nediskriminuje používanie konkrétneho typu technológie, čo úrad aj urobil. V súlade s týmto princípom vyhodnotil prenájom okruhov s koncovým bodom prostredníctvom všetkých relevantných infraštruktúr na území Slovenskej republiky.

V praxi sú okruhy prenajímané od koncového bodu po koncový bod siete, od bodu prepojenia po koncový bod siete a od bodu prepojenia po bod prepojenia. Okruhy od bodu prepojenia po koncový bod siete sú prenajímané:

- od prvého uzla siete, ktorým je hlavný rozvádzač po koncový bod siete. Takéto okruhy spoločnosť Slovak Telekom ponúka aj vo svojej referenčnej ponuke na prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov (ďalej len „RLO“), teda tieto okruhy sú regulované. Takéto okruhy od prvého uzla siete úrad v analýze označil ako najmenšiu časť prenajatého okruhu.
- od bodu prepojenia po koncový bod siete tak, že bod prepojenia sa nachádza v transportnej časti siete, a teda zahŕňa okrem okruhu od koncového bodu po prvý uzol siete aj prepojovací transportný okruh, čiže časť od prvého uzla siete až po skutočný bod prepojenia medzi dvomi sieťami dvoch podnikov. Takéto okruhy prenajíma komerčne aj spoločnosť Slovak Telekom.

Dátové signály od jednotlivých koncových užívateľov sa môžu zbierať buď v:

- účastníckom rozvádzači,
- sieťovom rozvádzači,
- hlavnom sieťovom rozvádzači.

Hlavný rozvádzač je kolokačné miesto, kde sa zbierajú účastnícke vedenia od jednotlivých koncových zákazníkov a slúži aj ako uzol pre prenajaté okruhy.

Bodom prepojenia pri poskytnutí referenčnej ponuky na prístup k ukončovacím častiam prenajatých okruhov je rozhranie SNI, ktoré sa nachádza v prístupovej časti siete spoločnosti Slovak Telekom za modemovým stojanom umiestneným v kolokačnom mieste. Podľa platnej referenčnej ponuky sa bod prepojenia nachádza na úrovni hlavného rozvádzača, kde sa sústreďujú signály z jednotlivých koncových bodov v sieti. Spoločnosť Slovak Telekom referenčnou ponukou ponúka, ale doposiaľ neposkytuje „čistú“ službu prenájmu ukončovacích okruhov.

Prístupový okruh Carrier Link poskytovaný spoločnosťou Slovak Telekom sa na jednej strane začína u koncového zákazníka, na strane druhej je ukončovaný v bode prestupu spoločnosti Slovak Telekom, kde začína zberný okruh Carrier Link, ktorý sa ukončuje v bode prepojenia veľkoobchodného zákazníka. Do jedného zberného okruhu Carrier Link môže byť ukončených viacero prístupových okruhov Carrier Link začínajúcich u koncových zákazníkov.

Úrad na predmetnom trhu skúmal 1) analógové a digitálne okruhy s klasickým rozhraním, 2) okruhy s ethernetovým rozhraním. Na poskytovanie prenajatých okruhov sa používa metalická, optická aj rádiová elektronická komunikačná sieť. Úrad skúmal okruhy od koncového bodu po koncový bod siete, ktoré zahŕňajú na svojich koncoch aj ukončovacie časti prenajatého okruhu a súčasne aj okruhy od bodu prepojenia po koncový bod siete bez ohľadu na to, či bod prepojenia medzi sieťami 2 podnikov je v prvom uzle siete alebo až v transportnej časti siete, pretože aj takýto okruh obsahuje ukončovaciu časť prenajatého okruhu. Prenajaté okruhy používajú podniky pri poskytovaní hlasových, dátových ako aj video služieb svojim koncovým užívateľom.

Na strane 11 analýzy zverejnenej k národným konzultáciám v časti 2.1. Určenie podnikov pôsobiacich na predmetnom trhu úrad vymenoval podniky, ktoré v sledovanom období prenajíмали okruhy s koncovým bodom, teda od koncového bodu po koncový bod a/alebo od bodu prepojenia po koncový bod na veľkoobchodnej úrovni.

V recitáli 27 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES zo dňa 7. marca 2002 o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby (rámcová smernica) v platnom znení sa uvádza že: „Národné regulačné orgány by mali analyzovať, či v danom výrobku alebo službe existuje efektívna hospodárska súťaž v danej geografickej oblasti, ktorou môže byť celé územie alebo časť územia členského štátu alebo susediace časti územia členských štátov posudzované spolu. Analýza efektívnej hospodárskej súťaže by mala zahŕňať analýzu o tom, či na danom trhu bude perspektívne hospodárska súťaž alebo či pretrváva nedostatočne efektívna hospodárska súťaž.“

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Spoločnosť Slovak Telekom ďalej nesúhlasila s tým ako úrad vyhodnotil kritérium existencia technologicky podmienených výhod, vzhľadom k tomu že podľa jej názoru technologicky podmienené výhody majú podniky, ktorým boli pridelené frekvencie v licencovaných pásmach, napríklad 3,5 GHz alebo 26 GHz. Tieto frekvencie je možné použiť aj na poskytovanie služieb na geograficky odľahlých územiach, na ktorých nie je ekonomické budovať pevné siete, bez ohľadu na segment. Podľa jej názoru na tomto trhu existujú technologicky podmienené výhody a je to vlastníctvo obmedzených frekvenčných zdrojov, ktoré požívajú držiteľia týchto frekvencií. Spoločnosť Slovak Telekom nepovažuje metalickú sieť za technologickú výhodu, z dôvodu objektívnej nemožnosti prostredníctvom nej poskytnúť okruhy s vyššími rýchlosťami. Podľa spoločnosti Slovak Telekom v mestských oblastiach čelí silnej súťaži a na oboch segmentoch prevláda „infrastructure based competition“.

Stanovisko úradu

Úrad nesúhlasí so spoločnosťou Slovak Telekom, že technologickými výhodami sú FWA okruhy poskytované na licencovaných frekvenciách. Samozrejme súhlasí s tým, že ide o vlastníctvo obmedzených frekvenčných zdrojov.

Úrad trvá na tom, že spoločnosť Slovak Telekom vzhľadom na rozsah svojej metalickej siete disponuje na segmente A najväčšími technologickými výhodami oproti ostatným podnikom. Vlastníctvo metalickej prístupovej siete v rozsahu celého územia Slovenskej republiky umožňuje spoločnosti Slovak Telekom prispôbiť sa pružnejšie a rýchlejšie požiadavke trhu, vyhovieť potrebám zákazníka a tak získať výhodu pred konkurenčnými podnikmi. Technologicky podmienené výhody spoločnosti Slovak Telekom na segmente A sú dané vlastníctvom a prevádzkovaním dlhodobu budovanej, celoplošnej metalickej prístupovej siete. Spoločnosť Slovak Telekom na trhu elektronických komunikácií pôsobí najdlhšie, z čoho vyplýva úroveň jej infraštruktúry a zariadení, ktorá sa prejavuje vysokou mierou pokrytia územia a obyvateľstva na celom území Slovenskej republiky.

Vlastníci optických prístupových sietí a sietí s pevným rádiovým spojmom sa orientujú najmä na poskytovanie prenájmu okruhov s kapacitou nad 2 Mbit/s, ktoré spadajú na segment B. Tieto podniky budujú túto infraštruktúru predovšetkým lokálneho

charakteru, najmä v miestach, kde je vo všeobecnosti vyšší dopyt po službách elektronických komunikácií. Svoju infraštruktúru často budujú "ad hoc", podľa konkrétnych požiadaviek dopytu a podľa návratnosti investícií. Trhové podiely na trhovom segmente B, teda s kapacitou nad 2 Mbit/s boli nielen k 31.12.2010, ale počas posledných troch rokov vyrovnané. Technologicky podmienené výhody pri prenájme okruhov s koncovými bodmi s kapacitou nad 2 Mbit/s, s ohľadom na pokračujúci technologický pokrok, podľa názoru úradu strácajú relevanciu.

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Spoločnosť Slovak Telekom vo svojom vyjadrení uviedla, že na relevantnom trhu ukončovacích častí prenajatých okruhov sa podieľa len prostredníctvom svojej veľkoobchodnej služby Carrier Link, nakoľko verejnú elektronickú komunikačnú službu prenájmu okruhov poskytuje v zmysle svojich Všeobecných podmienok (časť I.) ako službu, ktorá spočíva v poskytnutí prenosovej kapacity medzi koncovými bodmi siete.

Stanovisko úradu

Úrad analyzoval nielen okruhy od koncového bodu po pod prepojenia, ale aj okruhy od koncového bodu po koncový bod, lebo tieto okruhy zahŕňajú aj koncové body siete. K uvedenému sa úrad vyjadril už v časti Vymedzenie ukončovacieho okruhu.

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Spoločnosť Slovak Telekom žiadala úrad o podrobné odôvodnenie každej jednej špecifickej povinnosti na predmetnom trhu, aký súťažný problém má daná povinnosť riešiť, zdôvodnenie potreby uloženia danej povinnosti, uviesť prečo ukladá práve tieto konkrétne povinnosti, čo konkrétne sa sleduje uložením týchto povinností, a aký budú mať vplyv na konkurenciu na danom trhu. Spoločnosť Slovak Telekom vo svojom stanovisku podotkla, že každá povinnosť uložená úradom musí byť uložená primerane k problému, ktorý má riešiť.

Spoločnosť Slovak Telekom ďalej namietala, že jej nie je jasné, akým spôsobom a v ktorej časti služby má spoločnosť Slovak Telekom plniť regulačné povinnosti na komerčných produktoch, resp. aká časť komerčnej ponuky služby prenájmu okruhov má podliehať reguláciám.

Stanovisko úradu

Úrad podrobne odôvodnil povinnosti v časti odôvodnenie povinností, tohto rozhodnutia.

Úrad konštatuje, že v prípade komerčných ponúk prenájmu okruhov od bodu prepojenia po koncový bod a od koncového bodu po koncový bod musia byť uložené povinnosti plnené na tej časti služby, ktorá zodpovedá definovaniu relevantného trhu

poskytovania prenájmu ukončovacích častí okruhov (teda od koncového bodu po hlavný rozvádzač).

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Vyjadrenia podnikov, že problémom nezáujmu o RLO je kolokácia a množstvo vstupných poplatkov považovala spoločnosť Slovak Telekom za nedôvodné, pretože aj v iných krajinách je referenčná ponuka konštruovaná s použitím kolokácie ako štandardným miestom na prepojenie sietí. Podľa spoločnosti Slovak Telekom referenčná ponuka na fyzický prístup je konštruovaná takmer identicky, vrátane kolokácie a jeden podnik prostredníctvom nej poskytuje ukončovacie okruhy. Podľa spoločnosti Slovak Telekom žiadny dopyt neexistuje a tento nezáujem je dôkazom, že netreba regulovať veľkoobchodné vstupy. Podľa spoločnosti Slovak Telekom ďalej nie je jasné, aký problém má uloženie povinnosti riešiť, keď údajná dominancia spoločnosti Slovak Telekom klesá aj bez regulačných zásahov

Stanovisko úradu

Spoločnosť GTS Slovakia, ktorá využíva ako jediná referenčnú ponuku na fyzický prístup ako dôvod nezáujmu o využívanie referenčnej ponuky RLO uviedla, že náklady na zriadenie a prevádzku okruhov prostredníctvom ponuky RLO sú vysoko nad úrovňou konkurenčných ponúk a riešení, a to najmä nutnosťou budovania kolokačných miest na úrovni hlavných rozvádzačov. Budovanie kolokačného miesta na úrovni každého hlavného rozvádzača by vyžadovalo extrémne vysoké náklady záujemcu, aby dosiahol potrebné pokrytie územia. Budovanie kolokácií je navyše problematické a zdĺhavé a náklady spolu s regulovanou cenou okruhov by boli výrazne vyššie, ako sú súčasné trhové ceny komerčných ponúk resp. náklady na vybudovanie okruhov inou infraštruktúrou. Samotný Slovak Telekom pritom poskytuje službu Carrier Link za výrazne lepších podmienok.

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Spoločnosť Slovak Telekom ďalej namietala, že nie je potrebná žiadna regulácia cien v segmente A pretože:

- *úrad neidentifikoval žiadny súťažný problém v segmente A, pokiaľ za problém nepovažujeme len čisto existenciu dominantného postavenia,*
- *žiadny podnik neprejavil záujem o prístup podľa referenčnej ponuky,*
- *existujú odôvodnené pochybnosti, čo sa vlastne sleduje uložením cenovej regulácie,*
- *nebolo preukázané, že by spoločnosť Slovak Telekom uplatňovala na trhu neprimerané ceny,*
- *úrad nešpecifikoval, aký súťažný problém má riešiť.*

Stanovisko úradu

Stanovisko úradu je uvedené vyššie pri zdôvodnení uložených povinností.

Vyjadrenie spoločnosti Slovak Telekom

Spoločnosť Slovak Telekom navrhovala, aby sa povinnosť cenovej regulácie uplatnila až po vykonaní Trojkriteriálneho testu jednotlivých lokalít geografickej segmentácie (napr. mestá, metro zóny a zvyšok).

Stanovisko úradu

K vymedzeniu trhu z geografického hľadiska sa úrad vyjadril už v časti Vymedzenie ukončovacieho okruhu.

Podľa článku 15 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby v platnom znení (ďalej len „rámcová smernica“) sa vyžaduje, aby Európska komisia definovala trhy v súlade so zásadami právnych predpisov o hospodárskej súťaži, pričom dané zásady sú použité v revidovanom odporúčaní na stanovenie hraníc trhu výrobkov v rámci sektora elektronických komunikácií. Určenie alebo výber trhov definovaných pre reguláciu ex ante závisí od trhov s vlastnosťami, ktoré môžu oprávniť zavedenie regulačných povinností ex ante. Vymedzenie relevantných trhov sa v priebehu času môže zmeniť a aj sa mení v dôsledku vývoja vlastností výrobkov a služieb a nových možností zameniteľnosti na strane dopytu a ponuky. Konečným cieľom akéhokoľvek regulačného zásahu ex ante je zabezpečiť výhody pre koncových užívateľov pomocou zabezpečenia konkurencieschopnosti maloobchodných trhov na dlhodobom udržateľnom základe. Na základe uvedeného Európska komisia prijala (dňa 17.12.2007) Odporúčanie o relevantných trhoch výrobkov a služieb v sektore elektronických komunikácií umožňujúcich reguláciu ex ante (ďalej len „revidované odporúčanie“), ktorého účelom bolo určenie trhov výrobkov a služieb, na ktorých môže byť opodstatnená regulácia ex ante.

Podľa ods. (17) revidovaného odporúčania sa trhy uvedené v prílohe revidovaného odporúčania určili na základe troch kumulatívnych kritérií. Vnútroštátne regulačné orgány by mali pri trhoch, ktoré nie sú uvedené v tomto odporúčaní, uplatniť test troch kritérií. Súčasne v ods. (19) odporúčania je uvedené, že bolo predmetom verejnej konzultácie a konzultácie s vnútroštátnymi regulačnými orgánmi a vnútroštátnymi orgánmi pre hospodársku súťaž. Európska komisia odporučila všetkým vnútroštátnym regulačným orgánom, že tieto by pri určovaní primeraných trhov mali analyzovať trhy výrobkov a služieb uvedených v prílohe k tomuto odporúčaní a len pri určovaní trhov neuvedených v prílohe, by sa tieto mali uistiť, že sú splnené tri kumulačné kritériá.

Úrad v tomto prípade postupoval v súlade s vyššie uvedeným a test splnenia troch kritérií uplatnil len pri trhoch, ktoré neboli uvedené v prílohe revidovaného odporúčania a súčasne bol na nich určený významný podnik. Po vykonaní trojkriteriálnych testov úrad zrušil rozhodnutie úradu zo dňa 28. januára 2004, ktorým sa určuje zoznam relevantných trhov v znení neskorších rozhodnutí a vydal nové rozhodnutie zo dňa 20. januára 2011, ktorým sa určuje zoznam relevantných trhov.

Úrad naďalej trvá na svojich vyjadreniach, ktoré notifikoval do Európskej Komisie v dokumente Stanovisko Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky k vyjadreniu spoločnosti Slovak Telekom, a.s. k výsledku analýzy veľkoobchodného relevantného trhu č. 6.

Úrad na základe výsledkov analýzy, po zohľadnení stanovísk v rámci národných konzultácií, stanoviska Európskej komisie a národných regulačných orgánov, ako aj všetkých vyššie uvedených skutočností rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Ing. Jana Kopečná
riaditeľka odboru ekonomickej regulácie

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať rozklad do 15 dní odo dňa jeho doručenia na adresu:

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky
odbor ekonomickej regulácie
Továrenská 7
P.O. BOX 40
828 55 Bratislava 24

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku a nadobudnutí jeho právoplatnosti.